Dan ZAMFIRACHE

ELVEŢIA

FORTAREATA DE NECUCERIT

Carte dedicată sărbătoririi centenerului relaţiilor diplomatice dintre România şi Elveţia

Ankara
2015

Prefaţă

Vizitând ’’Elveţia-fortăreaţă de necucerit’’ cu ajutorul ghidului domnului Dan Zamfirache vă veţi da seama cât de multe vă poate oferi ţara cantoanelor: de la străzile sale vechi împodobite cu fântâni multicolore până la plăcerea de a face cumpărături pe sub arcade medievale păstrate de secole cu buticuri şi magazine noi ori să luaţi o romantică masă la restaurante şi cafenele cu grădini, pentru ca apoi să puteţi porni la pas, experimentând unica atmosferă a moştenirii unei ţări intrată în patrimoniul cutural UNESCO.

Ce este caracteristic cărţii? Precizia, descrierea în amănunt a obiectivelor, astfel încât, citindu-o numai, îţi poţi imagina că ai trecut chiar pe acolo şi le-ai vizitat.

Autor al mai multor cărţi scrise la Cairo – una dintre ele, “Impresii de călătorie”, o carte cu peste 50 de ghiduri din 4 continente din India până în America, domnul Dan Zamfirache alcătuieşte acest ghid cu uşurinţa celui care a vizitat mari metropole ale lumii din India, Bombay şi New Delhi, Cairo din Egipt, Istanbul din Turcia ori New York din America.

Remarcabilă ideea apariţiei cărţii în chiar anul sărbătoririi centenarului relaţiilor diplomatice dintre Elveţia şi România. Sper ca întâlnirea cu Elveţia să ofere viitorilor turişti români fascinaţia unei ţări care atrage numeroşi vizitatori din întreaga lume.

Consulatul General Onorific al României la Zurich

Consul general onorific

Prinţul Dimitri STURDZA

Motivaţie

După întâlnirea cu cele mai mari civilizaţii de pe pâmânt, India şi Egiptul care s-a materializat prin apariţia la Cairo a cărţiilor "Indiei", "Impresii de călătorie", *o carte ghid descriind peste 50 de ţări din 4 continente, din Asia până în America şi* "Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor"*, o descriere a peste 90 de muzee din lume, unele dintre cele mai mari, Ermitaj, Pergamon, Luvru, Versailles, British Museum, Tower of London, Tate Gallery, Musei Vaticani, Borghese, Muzeul de egiptologie din Cairo, Metropolitan ori Brooklyn din New York, era firesc să mă reîntâlnesc cu mirajul unei altfel de civilizaţii, aceea modernă a occidentului pe care o vizitasem în urmă cu 20 de ani într-un tur al Europei, în 1990, imediat după revoluţie.*

Dacă apariţia în anul 1997 a primei cărţi "Călimăneşti'2000 - Monografie ilustrată", un studiu cartofilic al cărţilor poştale vechi a însemnat un moment de referinţă în ideea lansărilor IT, fiind pentru prima dată în România când limbajul obişnuit al lansărilor de carte a fost înlocuit cu acela al mileniului III, limbajul informatic, cel al calculatorului, ghidul de faţă "Elveţia" - însoţit de prezentări pe DVD - se doreşte a fi o continuare a celui din 2008 "Vizitând Berna" ca o premieră în România, în ideea de a-i ajuta pe viitorii turişti români să se descurce mult mai uşor în noianul de informaţii de pe net.

Apariţia lui la Berna în 2011 este un cadou din partea autorului cu prilejul sărbătorii centenarului relaţiilor diplomnatice, fiind a treia carte dedicată unui astfel de jubileu după "Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor", apărută la Cairo în 2006 cu prilejul centenarului relaţiilor diplomatice dintre România şi Egipt, alături de "Indiei" şi "Impresii de călătorie", alese în 2008 drept repere editoriale cu prilejul sărbătoririi la Bucureşti în Sala Gafencu a MAE a 60 de ani de relaţii diplomatice dintre România şi India în 2009.

Mai mult, cartea încearcă să aducă în faţa tinerilor o imagine a ceea ce era România interbelică - o Elveţie a estului!

Dan ZAMFIRACHE
Diplomat *Matematician-Informatician*
Membru al Societăţii Numismatice Române
şi al Federaţiei Filatelice-Secţia Cartofilie

2008 a fost anul însoţirii la al treilea post al soţiei la Berna, un post dificil de data asta, consul al României în Elveţia şi Liechtenstein. Trebuia să vină ca un premiu - aşa cum s-a exprimat la comisie Excelenţa Sa Domnul Bogdan Aurescu după cele două posturi de la New Delhi şi Cairo din două mari ţări din continente diferite, Asia şi Africa! Şi, ca de fiecare dată, n-a fost să fie Lisabona, Praga sau Atena! Vizitasem Elveţia la primul tur european din 1990 dar numai partea franceză, cu Geneva – un oraş fascinant, diferit de celelalte germanice din centru ori cele italiene din sud. Aveam să descopăr curând că de fapt Elveţia nu înseamnă numai Geneva, Berna, Basel, Neuchatel, Montreux, Vevey, Zurich, St. Gallen, Lugano, St. Moritz, Davos,... ci o cu totul altă ţară, aparte. Îţi dai seama de asta parcurgând-o prin satele aşezate mai tot timpul pe vârfurile înalte ale munţilor, acolo unde ajungi numai pe asfalt şi eşti acompaniat de fascinaţia verdelui, parcă modelat de o mână divină mai atentă decât cu alte popoare.

După fascinanta întâlnirea cu cele mai mari civilizaţii de pe pâmânt, hindu şi faraonică, aveam să reîntâlnesc după 20 de ani mirajul unei altfel de civilizaţii, aceea modernă şi totuşi veche a bătrânului continent european.

Ne aflăm la Berna, în anul 2011 al celebrării centenarului relaţiilor diplomatice dintre România şi Elveţia, al doilea sărbătorit la el acasă după cel de la Cairo din 2006 dintre România şi Egipt.

Puţine state din lume se pot lăuda cu asemenea jubilee, iar decretul semnat de regele Carol I în 1906 poate fi considerat unul dintre cele mai invidiate de către toate diplomaţiile din lume, el consfinţind începutul relaţiilor dintre România şi Egipt. Interesant că el a fost semnat aici în Elveţia, la Lugano, la 19 martie 1906.

Am simţit la Cairo, în muzeul regal Abdin, în faţa panoului cu medalii şi decoraţii româneşti rezultate din schimbul dintre cei doi monarhi, român şi egiptean, o mândrie care i-a impresionat până şi pe turiştii americani aflaţi alături de vitrina noastră admirând pe cele americane, de necomparat cu cele româneşti din perioada Carol I, impresionante prin strălucire, fineţe şi execuţie, având în centru

Marele Colan al regelui Carol I, una din rarele dar şi cea mai mare distincţie interbelică.

Trei evenimente au marcat periplul diplomatic început în 1997 în India, la Bombay şi New Delhi, continuat apoi în 2002 în Egipt la Cairo, în 2004 la New York şi acum din 2008 în Elveţia la Berna.

Sărbătorirea în 2006 la Cairo în foaierele Institutului de pe lângă Ministerul Afacerilor Externe a împlinirii a 100 de ani de relaţii diplomatice dintre România şi Egipt – delegaţia română fiind condusă de excelenţa sa, Ambasadorul României în Egipt, Domnul Marcel Dinu, prilej de rememorare a începutului stabilirii primelor misiuni diplomatice între cele două ţări. Printre exponate, la loc de cinste figura decretul semnat în 1906 de regele Carol I.

În toamna lui 2008, pe 14 noiembrie, fiind la Berna, am avut marea onoare de a fi invitat de către MAE român la sărbătorirea a 60 de ani de la stabilirea relaţiilor diplomatice dintre România şi India, pentru a prezenta în sala Gafencu proiectul IT INDIEI – ce preceda lansării cărţilor scrise la Cairo ”Indiei” şi ”Impresii de călătorie” – Misterioasa Indie, alese drept repere editoriale cu acest prilej. Am simţit atunci satisfacţia unei munci de 4 ani în India care s-a materiliazat prin apariţia la Cairo a celor două cărţi dedicate Indiei, Monografii Ilustrate – un compendiu de 6 monografii bazate pe un studiu cartofilic ce recompunea trecutul oraşelor Călimăneşti, Bucureşti, Buzău, Buşteni, Ada Kaleh şi litografii româneşti pe baza cărţilor poştale vechi, ”Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor”, o carte autobiografică, în fapt un periplu prin peste 90 de muzee din peste 45 de ţări din 4 continente din Asia până în nordul Africii, Europa şi America, la New York, toate aveau să recompenseze o muncă de peste 8 ani cu amintiri dintre cele mai plăcute petrecute în Ambasadele României la New Delhi şi Cairo.

2011 este anul celebrării centenarului relaţiilor diplomatice dintre România şi Elveţia. Ceremoniile au început însă din toamna lui 2010 prin dezvelirea la Vouvry a bustului scriitorului Panait Istrati – o donaţie a primăriei Bucureştiului, şi au continuat la

Lausanne cu aniversarea a 60 de ani de la moartea lui Dinu Lipatti, profesor în ultimii ani de viaţă la Conservatorul din Geneva.

Anul 2011 a început în stil imperial prin primirea corpului diplomatic acreditat în Elveţia precedat de un ceremonial fastuos prin sosirea parlamentarilor în caleşti medivale de epocă trase de cai cu însoţitori în costume de epocă şi ofiţeri cu peruci albe, în uniforme roşii, călare pe cai albi, urmaţi apoi de maşinile corpului diplomatic.

Suntem la peste 200 de ani de la împlinirea în 1897 a jubileului celei mai mari regine din istoria Marii Britanii, poate şi din lume, care, pe vremea aceea deţinea 1/5 din suprafaţa pământului iar Londra era capitala financiară a lumii, cel mai frumos oraş de pe glob! Regina Victoria.

Trebuia să mai treacă mult timp până când America îi va lua locul, devenind noua Republică ce avea să fie noua putere mondială, după cele două războaie mondiale!

Deschiderea sesiunii parlamentului în stil medival de la Berna onorând corpul diplomatic la începutul fiecărui an în ianuarie te face să te simţi ca pe vremea reginei Victoria care străbătea cei 10 Km în mijlocul şirului de landouri ce purtau pe membri familiei regale şi invitaţii străini: nunţiul apostolic, trimisul special al împăratului Chinei şi mahajarahii Indiei.

Cei câţiva ofiţeri cu peruci albe din cortegiul de la Berna îmbrăcaţi în costume de epocă de culoare roşie reamintesc regimentele ce întruchipau puterea şi gloria de odinioară a imperiului britanic: soldaţi din toate colţurile lumii, din Canada până în Jamaica, Malta, Ceylon, Cipru, Australia, poliţişti din Hong Kong, călăreţi sikh din India urmaţi de strălucitorii şi sclipitorii lăncieri din Bengal cu turbane împodobite cu câte o piatră preţioasă.

Trebuie să fi strălucit grozav pe capul reginei celebrul diamant Khoh-i-Noor - lumina lumii, tăiat din Marele Mugal descoperit în minele de la Golconda, care, după un periplu de sute de ani prin mâini străine ori furat de şahul Nadir să fie oferit reginei de lordul Dalhausie.

KOH-I-NOOR

Marele Mugal

Aici la Berna am aflat din "moştenirea lui Wagner" scrisă de strănepotul Gttfried că este tatăl adoptiv al unui unui orfan din România! Deci, printre urmaşii lui Richard Wagner se numără acum şi un român!

Consulul Cehiei, Irji, vecinul nostru de la reşedinţa din Berna din compound-ul diplomatic de pe Burghernzielweg, deşi tânăr, era plăcut impresionat de curajul ţării noastre de a refuza să se alăture invaziei...în acele momente tragice. Mai mult, în întâlnirile mele de la Parlamentul din Berna, am stat de vorbă cu un cetăţean elveţian de origină cehă care la aflarea originii mele române mi-a povestit despre întâmplările de pe vremea copilăriei sale într-un orăşel de lângă Praga din timpul războiului al II-lea când armata română a eliberat Cehia iar un comandament al românilor s-a instalat în oraşul său, unii soldaţi chiar în casa sa! Impresii frumoase despre nişte oameni cumsecade şi adevăraţi soldaţi eliberatori cu mult diferiţi de cei sovietici!

Elveţia, ţara cantoanelor, fortăreaţă de neînvins cu prima cartă federală semnată în 1291 de către cei trei confederaţi Werner Stauffacher, Walter Furst şi Arnold Melchtal - este ţara celebrului caşcaval, al miraculoasei ciocolate dar şi pământul cel mai roditor udat de ape şi lacuri cristaline, al celor mai multe tuneluri, imposibil de numărat, dar sigur întinse pe 500 de kilometri şi în acelaşi timp

locul cel mai conservator în materie de tradiţii! E aşa cum cred că ar fi arătat azi România dacă nu i s-ar fi întrerupt brusc drumul democratic. Aici nimeni nu se sfieşte cu originea sa pentru că Elveţia pare că duce cu ea tradiţiile seculare. Pentru asta însă trebuie s-o cunoşti de la un capăt la altul.

Miracolul se întâmplă dincolo de marile oraşe, în comune. Pe vremea când la noi acestea se distrugeau de o putere impusă cu brutalitate, aici se consolidau.

Mi-aşi dori ca România să redevină ceea ce era pe vremea copilăriei şi studenţiei, deschisă, cu oameni harnici şi primitori care ştiu să-şi folosească harul, inteligenţa şi iscusinţa în a deveni cu adevărat o ţară aleasă în mirajul noianului de civilizaţii, fascinând prin tradiţiile seculare turişti invidioşi că nu au aşa ceva la ei acasă! Şi e adevărat. Multe de aici din Elveţia seamănă cu minunatele locuri din Moldova, Ardeal, Muntenia şi chiar Oltenia. Dar România mai are pe lângă toate acestea Banatul, Bucovina, Dobrogea şi Marea Neagră, Dunărea şi Delta, câmpii şi munţi la un loc. Lipsesc însă disciplina şi ordinea, educaţia! Firesc să fie aşa după o lungă perioadă de izolare şi comunism forţat. Adăugaţi acestora o reţea de autostrăzi şi drumuri comunale asfaltate până în vârful munţilor şi veţi obţine cel mai invidiat loc din lume: România – o Elveţie a estului!

Este titlul unui proiect IT pentru că România o merită din plin, iar locuitorii ei, mai ales tinerii şi chiar turiştii străini trebuie să afle că numai aşa pot aprecia câte Elveţii sunt în România!

Aici la Berna am avut o perioadă activă unde am reuşit să finalizez şi proiectele IT despre două dintre cele mai vechi civilizaţii: hindu şi faraonică cu subiecte pe măsura grandorii, mirajului şi fascinaţiei oglindite în marile muzee ale lumii: muzeul de egiptologie din Cairo, comoara lui Tutankhamon prezentată pentru prima dată în România la Buşteni şi Muzeul Naţional George Enescu din Bucureşti în vara anului 2010, istoria obeliscurilor egiptene rămase încă în viaţă pentru a împodobi cele mai mari metropole ale lumii: Cairo, Paris, Londra, New York şi Istambul, celebrele portrete de la Fayoum descoperite la Hawara în Egipt fără

de care nici un mare muzeu din lume nu se poate situa în top, Misterioasa Indie, Agra – minunea numită Taj Mahal şi Khajuraho – mit, legendă sau realitate?, Bucureştiul de altădată cu primele fotografii realizate de celebrul fotograf Angerer la 1856 şi o a treia ediţie a Călimăneştiului interbelic. Sper ca la vară să le prezint şi publicului românesc dornic să se minuneze de rare clipe la întâlnirea cu două dintre cele mai fascinante civilizaţii.

Publicarea celei de-a doua ediţii a ghidului ”Vizitând Berna” se constituie şi el drept un cadou din partea autorului la celebrarea centenarului relaţiilor diplomatice România-Elveţia.

Finalmente, ediţia a doua a Mirajului civilizaţiilor şi Fascinaţia muzeelor vine să adauge celor peste 50 de ţări vizitate din 4 continente, Elveţia, o ţară pe care o descoperi nu în marile oraşe, pentru că miracolul se întâmplă dincolo de ele, în comune.

Elveţia – fortăreaţa de neînvins, este destinaţia preferată a celor mai cosmopolite personaje din întreaga lume şi locul celor mai importante sedii ale organizaţiilor mondiale. Dar mai ales este locul reconfortant şi departe de “ochii lumii” al oamenilor bogaţi din Africa de Sud, America, Anglia, Franţa şi Germania, Asia, Australia şi Noua Zeelandă, mulţi dintre ei cu proprietăţi în scumpul, exclusivul dar rafinatul Coligny din Geneva ori cabane lângă celebrele pârtii de schi din atractivul Gstaad ori Davos sau în elegantele St.Moritz şi Crans Montana, al celor mai sofisticate magazine din Rue du Rhone – Geneva, cu preţuri de neimaginat, pline doar atunci când vin şeici de sărbători, altfel muzee pentru turiştii obişnuiţi. Că banul e foarte important o vezi pretutindeni, dar oamenii par a fi cei mai modeşti deşi aici se strâng şi se păstrează averile cele mai mari şi mai secrete din lume!

Elveţia este aşa cum cred că ar fi arătat azi România dacă nu i s-ar fi întrerupt brusc drumul democratic. Aici nimeni nu se sfieşte cu originea sa pentru că Elveţia pare că duce cu ea tradiţiile seculare. Pentru asta însă trebuie s-o cunoşti de la un capăt la altul. Elveţia nu înseamnă numai Geneva, Zurich ori Berna aşa cum am descoperit-o în urmă cu 20 de ani!

Ce mai, dincolo de oraşe, Elveţia e toată plină de aceleaşi sate-oraşe cocoţate până în creasta munţilor cu şosele asfaltate până la fiecare casă a ultimului cătun. Zilnic sosesc aici de la japonezi şi chinezi până la tailandezi, americani, englezi, nemţi, ruşi... Este bine că încep să vină şi români pentru că numai aşa pot aprecia câte Elveţii sunt în România!

Elveţia este o confederaţie alcătuită din 26 de cantoane, însă trei dintre ele sunt compuse din două semi-cantoane (Basel, Appenzell şi Unterwald), fie datorită faptului că cele două comunităţi au fost separate în istorie (Unterwald), fie datorită războaielor religioase (Basel şi Appenzell).

Autorităţile federale elveţiene sunt compuse din Executiv(Consiliul Federal), Legislativ(Adunarea Federală) şi Justiţie(Curtea Federală Supremă). Consiliul Federal numără 7 membri aleşi pe 4 ani, câte unul fiind anual ales preşedinte şi un vicepreşedinte. Pe lângă aceştia mai este ales un cancelar. Cei 7 sunt miniştri în guvern. Partea legislativă, parlamentul, este alcătuit din 2 camere cu statut egal, Consiliul Naţional şi Consiliul Statelor.

Consiliul Naţional numără 200 de membri, aleşi de cantoane, proporţional cu populaţia acestora, în timp ce Consiliul Statelor e format din 46 de membri, reprezentanţi ai cantoanelor, 2 pentru fiecare. Alegerile au loc la 4 ani iar camerele se întâlnesc separat de patru ori pe an în sesiuni de trei săptămâni. De remarcat că aleşii îşi menţin între sesiuni profesiile lor uzuale de avocaţi, profesori, fermieri, iar fiecare elveţian plăteşte anual doar 13 franci pentru întreţinerea lor.

Deşi este ţara cu prima cartă federală din lume semnată în 1291 – Elveţia nu se înghesuie să facă încă parte din Uniunea Europeană. Ea are azi în fruntea parlamentului o femeie, socialista Micheline Calmy-Ray, al cărei soţ e român.

Cele 26 de cantoane şi reşedinţele lor sunt:

Canton	Capitala	Canton	Capitala
Aargau	Aarau	*Nidwalden	Stans
*Appenzell Ausserrhoden	Herisau	*Obwalden	Sarnen
*Appenzell Innerrhoden	Appenzell	Schaffhausen	Schaffhausen
*Basel-City	Basel	Schwyz	Schwyz
*Basel-Country	Liestal	Solothurn	Solothurn
Bern	Bern	St. Gallen	St. Gallen
Fribourg	Fribourg	Thurgau	Frauenfeld
Geneva	Geneva	Ticino	Bellinzona
Glarus	Glarus	Uri	Altdorf
Graubünden	Chur	Valais	Sion
Jura	Delémont	Vaud	Lausanne
Lucerne	Lucerne	Zug	Zug

Modelul federal nu este sofisticat, ci flexibil, într-o ţară în care practic întâlneşti toate populaţiile statelor vecine!

Consiliul Federal pregăteşte un proiect după consultarea cu Administraţia Federală, partidele, cantoanele şi grupurile interesate, apoi este examinat de un comitet în prima cameră, Consiliul Naţional, unde au loc dezbaterile pe fiecare amendament, urmat de vot. Proiectul e examinat apoi de a doua cameră, Consiliul Statelor, unde sunt discutate din nou amendamentele şi se supune la vot întregul pachet. Dacă apar diferenţe se reiau dezbaterile în camere până când ele sunt eliminate. În caz că ele rămân şi după trei dezbateri în urma discuţiilor purtate în cele două camere, se formează un Consiliu de mediere care propune o soluţie de compromis ambelor camere. Numai după aceea camerele votează separat şi adoptă proiectul cu simpla majoritate.

Pachetul de legi aprobat prin votul popular printr-un referendum(cel puţin 50000 de semnături strânse în 100 de zile), dacă acesta a fost solicitat de Parlament, devine lege ce va fi

publicată şi intră în vigoare la o dată stabilită. Cu toate acestea legislaţia diferă de la un canton la altul.

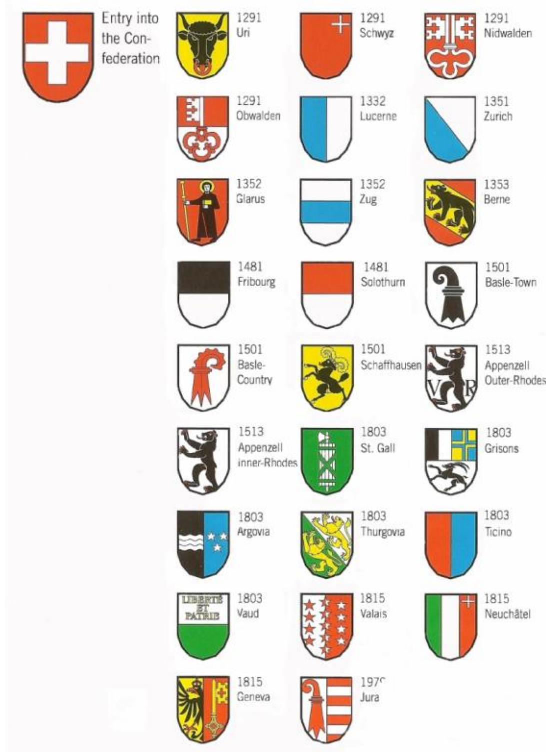
Deşi abia în 1959 femeile au drept de vot într-unul din cantoane şi din 1971 la nivel federal, mişcarea creşte odată cu alegerea în sesiunea 1984-1989 a primei femei în Consiliul Federal, Elisabeth Kopp, urmată prima femeie aleasă preşedinte în 1999, Ruth Dreifuss, apoi Lothard în 2010. În 2011 e aleasă preşedinte doamna Micheline Calmy-Rey reprezentând cantonul Geneva, al cărei soţ e de origine română, iar copiii posedă şi paşaport românesc.

Toată această structurare îşi trage seva dintr-un trecut de peste 700 de ani, Elveţia fiind primul stat federal bazat pe unirea, la început a trei cantoane Uri, Schwiz şi Unterwalden la 1 august 1291 pe pajiştea Rutli aflată în inima Elveţiei, pe malul lacului Lucerna.

Istoria însă începe cu mii de ani înainte când în această parte a Europei trăiau celţii. Dintre ei, helveţii, de unde vine numele ţării, unul din cele mai importante triburi, locuitori ai meleagurilor elveţiene, au fost înfrânţi în anul 58 î.e.n. de romanii conduşi de Iulius Caesar care construiesc aici una din cele mai vechi aşezări în anul 44 î.e.n., Augusta Raurica, pe valea Rinului şi fortificaţii împotriva invadatorilor. În timpul lui Tiberius I teritoriul e anexat de romani, partea de nord unde locuiau helveţii în Gallia Belgica, în timp ce estul e înglobat în provincia romană Raeţia. După 400 e.n. sosesc în nord triburile germane care construiesc mici sate, mai întâi în afara graniţelor romane introducând limba germană, iar în vest se stabilesc burgunzii unde asimilează cultura galo-romană punând bazele limbii franceze, platoul elveţian în evul mediu fiind împărţit între regii burgunzi şi conţii germani. În secolele VI, VII şi VIII teritoriile se află sub dominaţia francă a dinastiilor merovingiene şi carolingiene. În jurul anului 800 Carol cel Mare uneşte triburile germane, dar după moartea sa imperiul e împărţit în trei părţi: Franţa, Burgundia-Lorena şi Germania-Italia. După 1200 teritoriul elveţian este sub dominaţia caselor de Savoia, Zahringen şi Habsburg. Conţii de habsburg care mai târziu vor deveni faimoşi ca împăraţi germani şi austrieci provin din nordul Elveţiei.

Descoperirea noilor tehnologii din 1230 de săpare în stâncă duce la realizarea trecătorii ce va deschide drumul dinspre Germania către Basel, Lucerna şi Milan în Italia. Este perioada când habsburgii îşi extind drepturile asupra populaţiei elveţiene care se ridică în apărarea propriei autonomii. Acestea sunt faptele premergătoare jurământului din 1291 când şefii celor trei cantoane Schwitz, Uri şi Unterwalden, Werner Stauffacher, Walter Furst şi Arnold Melchtal semnează Carta Federală ce va sta la baza viitoarei confederaţii. Ea se constituia ca un semnal de unire împotriva opresiunii habsburgice ce-şi consolida puterea după reunificarea teritoriilor elveţiene şi înglobarea lor în Sfântul Imperiu Roman în jurul anului 1000. Urmează lărgirea confederaţiei prin aderarea cantoanelor Lucerna în 1332 şi Zurich în 1351. Alipirea celui mai mare şi puternic canton Berna în 1353 se va dovedi decisivă prin preluarea conducerii luptei împotriva ocupanţilor, Berna reuşind să determine alipirea rând pe rând a celorlalte cantoane.

Cantoanele şi anul intrării în Confederaţie:

În acelaşi timp habsburgii îşi vor extinde expansiunea în sud către Ticino, în nord la Argau şi Thurgau - locul lor natal - şi spre vest în cantonul Vaud.

În 1499, după victoria elveţiană din războiul swab când împăratul Maximilian I este învins, Elveţia devine independentă de facto.

Urmează perioada Reformei, între 1523-1525 condusă de Zwingli în Zurich şi în 1536 de Calvin în Geneva, care împarte ţara în două: nordul şi vestul trec la noua credinţă în timp ce părţile rurale şi centrale rămân catolice. Aceasta duce la izbucnirea celor patru războaie civile religioase din 1529, 1531, 1656 şi 1712.

În timpul războiului de 30 de ani, Elveţia rămâne neutră, doar trupele de mercenari recrutate de aici vor juca un rol important. În final, prin tratatul de la Westphalia din 1648, Elveţia devine oficial independentă faţă de Sfântul Imperiu Roman, iar după revoluţia franceză, luptătorii pentru libertate susţinuţi de trupele revoluţionare franceze înving vechiul regim şi proclamă Republica Helvetică cu un guvern central care, din cauza problemelor organizatorice în modernizarea administraţiei, duce la haos. În 1803 Napoleon restaurează structurile federative iar după înfrângerea de la Waterlo are loc o contrarevoluţie prin care vechile regimuri revin la putere în majoritatea cantoanelor ce devin membri liberi ai confederaţiei, în timp ce Geneva, Neuchatel şi Valais, anexate de Napoleon, se reîntorc şi ele ca membri cu drepturi depline.

Războaiele dintre Franţa şi Rusia/Austria fac din Elveţia un aliat al Franţei iar după Conferinţa de la Viena din 1815, printr-o lege internaţională ce nu putea fi schimbată decât prin consensul tuturor puterilor implicate, se declară neutralitatea ei între puterile europene, Elveţia fiind ca un tampon între Franţa şi Austria.

Urmează anii ’30 consideraţi ai regenerării când cantoanele îşi revizuiesc constituţiile printr-un proces democratic ce în final duce la adoptarea noii constituţii federale din 1848, după modelul S.U.A., cu ambele atribuţii federale şi cantonale. Mai mult, se introduce francul elveţian ca monedă unică, sistemul metric şi al greutăţilor, abolind astfel jungla sistemelor din cantoane. Noua

legislaţie pune în mâna autorităţilor federale serviciul poştal, căile ferate, telecomunicaţiile şi afacerile externe.

Interesant că biblioteca Congresului american are printre autori şi doi elveţieni, Emmerich de Vattel şi Jean Jaques Burlamaqui, autori preferaţi ai preşedintelui american Thomas Jefferson din lucrările cărora se inspiră în cele mai multe din frazele din Declaraţia de Independenţă. Mai ales din Burlamaqui. Lucrările despre modelul democratic elveţian împărţit în cantoane cu guverne democratice sunt studiate de americani care se inspiră în Declaraţia de Independenţă din multe din frazele lui. Exemplu: “în căutarea fericirii”.

Contactele dintre bibliotecile din Elveţia şi biblioteca Congresului încep în 1884. Lucrările istorice despre Elveţia devin însă interesante din 1880 când americanii sunt interesaţi de instrumentele noii democraţii, referendumurile! Care sunt adoptate după 1918 în 23 de state americane.

Prima constituţie federală din 1848 e influenţată de Constituţia SUA din 1787. Această reciprocitate a stat la baza relaţiilor dintre cele două ţări, numite generic şi “republicile surori”.

În mai 1991 o expoziţie numită “Republicile surori” a fost deschisă în biblioteca Congresului american cu prilejul aniversării a 700 de ani de independenţă şi libertate a Elveţiei de la semnarea primei Carte Federale din 1291 de la Rutli care a stat la baza statului democratic de mai târziu.

De la început americanii născuţi din cei sosiţi din imperiul britanic şi-au afirmat la fel ca şi elveţienii încă din 1291 dorinţa lor de libertate şi au preluat de la cei trei confederaţi Werner Stauffacher, Walter Furst şi Arnold Melchtal care au jurat unirea împotriva imperiului habsburgic, îndemnul:

> “Vom fi un singur popor al frăţiei
> Niciodată despărţiţi la pericol şi necaz.”

Şi americanii au urmărit să sădească în constituţia lor aceste principii ale vechii democraţii elveţiene conforme însă cu timpurile moderne!

În Elveţia lumina a venit însă din SUA, după Declaraţia de Independenţă din 1776 care adoptă constituţia din 1787 dar şi din lucrările lui Jean Jacques Rousseau, Jean-Jacques Burlamaqui, Emmerich de Vattel.

Prima constituţie americană are articolul referitor la confederaţie construit după modelul elveţian al confederaţiilor de state suverane.

În 1848 elveţienii se vor inspira în realizarea Constituţiei federale din aceea americană din 1787. În expoziţie a fost expus un exemplar al picturii anonime reprezentând–i pe Washington şi Wilhelm Tell – luptători pentru libertate.

Contribuţia Elveţiei e semnificativă la crearea Americii prin furnizarea de arme, trupe dar şi intelectuali. Peste 25000 de fii şi fiice elveţiene au emigrat în SUA în secolul XVIII existând chiar o listă la Zurich cu emigranţii din perioada 1734-1744. Cu sabia şi cu creionul elvţienii au jucat un rol important în evenimentele din 1776.

Burlamaqui, profesor şi oficial public la Geneva a scris multe cărţi dar "Principiile dreptului natural" a fost una mult admirată de Thomas Jefferson. James Madison, unul din autorii constituţiei, face un studiu asupra guvernelor federale vechi şi moderne, printre ele binenţeles situându-se şi Elveţia, Confederaţia Helvetică.

Mai mult în cuvântul ţinut la convenţia constituţională, Alexander Hamilton citează Elveţia ca un exemplu de guvernare federală, cu o autoritate centrală.

După ce şi-a declarat independenţa faţă de Marea Britanie 13 state americane au fost puse în faţa unei probleme a stabilirii unui guvern general inspirându-se din exemplele Greciei, Danamarcei şi Elveţiei. Confederaţia de state cu guverne separate ca aceea din Elveţia a fost susţinută de congresmanul Witherspoon din New Jersey. Dacă modelul elveţian a fost o bază pentru revoluţionarii americani, Constituţia americană din 1787 furnizează şi ea drept

suport pentru elveţieni în adoptarea celei din 1848.

Încă din 1798 când francezii invadează Eveţia şi o cuceresc rapid impunându-i republica helvetică, una şi indivizibilă, elveţienii s-au opus iar mai târziu au restabilit regulile confederative.

Doctorul Troxler publică articole în care face campanie pentru adoptarea de către elveţieni a modelului de republică federală americană. Bătălia decisivă din războiul civil din 1847 din Gislikon când forţele confederale înving duce la adoptarea Constituţiei din 1848 care avea ca suport fondul celei americane din 1787.

Acesta a fost lungul drum istoric al Confederaţiei Helvetice care a avut la bază semnarea în 1291 a primei Carte Federale ce a stat la baza statului democratic de azi.

Azi, Elveţia e un stat federativ modern care a aderat la Consiliul Europei în 1963, din 2002 este membru deplin al Organizaţiei Naţiunilor Unite, dar încă nu este şi membră a Uniunii Europene.

Suntem în inima Elveţiei, pe lacul Lucerna, mărginit de 5 cantoane: Lucerna, Zug, Uri, Schwiz şi Unterwalden, cea mai spectaculoasă zonă, o regiune civilizată unde nu găseşti agitaţia rustică din cantonul Valais, nici excentricitatea din Graubunden sau rafinamentul şi farmecul staţiunilor la modă Gstaad, Crans Montana, Davos sau St. Moritz, eterogenitatea cosmopolită din Geneva, Basel şi Zurich ori extremele spectaculoase din Berner Oberland. Aici casele se înşiră ordonat în jurul centrelor medievale, în culori pastelate cu acoperişuri în pantă cu bolte arcuite, ca desprinse din ilustrate, cu flori la ferestre şi balcoane. Uşor de înţeles cum Wagner, a compus aici "Idila lui Siegfried" într-un peisaj despre care spunea: "nu ştiu să existe un loc mai frumos pe lumea asta"! Legendarul Wilhelm Tell, eroul naţional care a reuşit să redea elveţienilor mândria în faţa opresiunii brutale şi umilinţei îndurate în timpul lui Gessler când acesta îi obliga pe mândri munteni să se plece în faţa pălăriei sale agăţate într-un stâlp în piaţa satului Altdorf a jucat un rol important în rebeliunea împotriva habsburgilor, locul legendei sale fiind plasat în extremitatea sudică

a lacului Lucerna, o zonă romantică, dar şi cea mai sălbatică a lacului, acolo unde valurile, pe timp de furtună, inspiră talgerele şi armoniile exprimate de Gioacchino Rossini în opera Wilhelm Tell.

În 1895, în centrul capitalei cantonului Uri, Aldorf, municipalitatea a ridicat un monument înălţător ce comemorează amintirea legendarului erou. Există chiar un traseu istoric de 35 km pe care fiecare elveţian îl parcurge măcar o dată în viaţă cu familia.

Vizitând Elveţia trebuie neapărat să treci pe aici pentru că la numai 15 kilometri se află Rutli, pământul sfânt al Elveţiei, de fapt o pajişte cu trei jilţuri din lespezi de piatră şi un catarg cu drapelul elveţian.

Jurământul celor trei confederaţi Werner Stauffacher din Schwiz, Walter Fust din Uri şi Arnold Melchtal din Unterwald - echivalentul elveţian al Declaraţiei de Independenţă de mult mai târziu al Statelor Unite – a fost primul act de naştere al celei mai vechi confederaţii din lume care consfinţea o alianţă între state autonome în ideea de a-şi proteja tradiţiile şi drepturile împotriva puternicului imperiu Habsburg. De la unul din aceste cantoane, Schwiz, avea să-şi ia şi numele tânăra confederaţie, Elveţia, Switzerland.

Deviza “Unul pentru toţi, toţi pentru unul” se păstrează şi azi alături de crucea albă pe fond roşu, preluată tot de la cantonul Schwiz.

Numele latin Confoederatio Helvetica avea să fie introdus abia în 1848 odată cu noua constituţie federală când Berna va fi aleasă drept capitală.

Peste ani, în 1940 sub invazia germană, tot aici generalul Guisan, comandantul suprem al armatei elveţiene, convoacă în secret 500 de ofiţeri pentru a jura pe acest loc sfânt reafirmarea devotamentului faţă de ţară.

Cu siguranţă nu poţi să spui că ai vizitat Elveţia dacă nu ai trecut pe aci! E ca şi cum ai fost la Roma şi nu ai văzut Vaticanul ori la Ierusalim fără a trece pe la Mormântul Sfânt!

Rutli e menţionat pentru prima dată în 1470 în “Cartea albă” de la Sarnen unde se vorbeşte despre Werner Stauffacher ca lider al

bătăliei de la Morgarten din 1315 împotriva habsburgilor(apoi Laupen 1339 când Berna împreună cu cantoanele Uri Schwyz şi Unterwalden înving nobilii din Friburg, iar la Sempach în 1386 îi alungă pe habsburgi) şi din "Cronica elveţiană" a lui Aegidius Tschudi din secolul XVI. Mult mai târziu, în 1804, drama lui Wilhelm Tell care se împleteşte cu aceste evenimente e descrisă de Friedrich Schiller. Din cronica lui Tschudi aflăm că jurământul din 1291 e reînoit tot la Rutli în 8 noiembrie 1307.

Pactul semnat de cei trei confederaţi la 1291 pe pajiştea Rutli păstrat la muzeul Federal al Documentelor din oraşul Schwiz.

Wir wollen sein ein einzig Volk von Brüdern,
in keiner Not uns trennen und Gefahr.
Wir wollen frei sein, wie die Väter waren,
eher den Tod, als in der Knechtschaft leben.
Wir wollen trauen auf den höchsten Gott
und uns nicht fürchten vor der Macht der Menschen.

We shall be a single People of brethren,
Never to part in danger nor distress.
We shall be free, just as our fathers were,
And rather die than live in slavery.
We shall trust in the one highest God
And never be afraid of human power.

Cuvintele jurământului semnat de cei trei confederaţi în 1291 sună astfel:

Vom fi un singur popor al frăţiei
Niciodată despărţiţi la pericol şi necaz.

Vom fi liberi aşa cum au fost şi părinţii noştri
Şi mai bine murim decât să trăim în sclavie.
Vom avea încredere în singurul mare Dumnezeu
Şi niciodată nu ne vom teme de vreo putere umană.

Deviza "Unul pentru toţi, toţi pentru unul" se păstrează şi azi alături de crucea albă pe fond roşu.

Legendarul Wilhelm Tell, eroul naţional care a reuşit să redea elveţienilor mândria în faţa opresiunii brutale şi umilinţei îndurate în timpul lui Gessler când acesta îi obliga pe mândri munteni să se plece în faţa pălăriei sale agăţate într-un stâlp în piaţa satului Altdorf a jucat un rol important în rebeliunea împotriva habsburgilor, locul legendei sale fiind plasat în extremitatea sudică a lacului Lucerna, o zonă romantică, dar şi cea mai sălbatică a lacului, acolo unde valurile, pe timp de furtună, inspiră talgerele şi armoniile exprimate de Gioacchino Rossini în opera Wilhelm Tell.

Numele latin Confoederatio Helvetica avea să fie introdus abia în 1848 odată cu noua constituţie federală când Berna va fi aleasă drept capitală.

Vizitând locul cel mai încărcat de istorie, Rutli, constaţi că e neschimbat de secole, elveţienii neintervenind în vreo modernizare tocmai pentru a păstra misterul, sălbăticia şi secretul. Nu poţi ajunge aici decât străbătând 5 Km pe o potecă strâmtă şi sinuoasă într-o zonă sălbatică, singura neasfaltată în Elveţia, urcând şi coborând o diferenţă de nivel de 800 de metri de la Seelisberg până jos la nivelul lacului într-un decor amintind de filmele cu Wilhelm Tell până ajungem la celebra pajişte unde s-au întâlnit şefii celor trei cantoane într-o pădure deasă fără să vezi nimic în faţă, iar dacă eşti singur, sigur ai să înţelegi de ce au ales în secret confederaţii acest loc ascuns. Ceilalţi, mai puţin sportivi, pot ajunge aici cu vaporul de la Brunnen.

Este singurul drum neasfaltat din Elveţia, parcă special lăsat aşa pentru a te introduce în atmosfera timpului. Poteca de altădată este acum un drum întortocheat printr-o pădure înaltă urmând malul lacului, plină de primejdii încă, semn că a fost special ales pentru a

nu putea fi prinşi. Nici nu se vede pajiştea decât când te apropii. La baza unui copac imens sunt trei jilţuri din lespezi mari de piatră, probabil scaunele unde au stat la taină şi au semnat jurământul! Pe pajiştea de alături lângă un catarg cu drapelul Confederaţiei, crucea albă pe fond roşu, pasc fără grijă vaci siemental şi oi. Lângă mine e o familie de americani căreia mândru îi destăinui interesante pasaje din istoria Elveţiei, prima ţară cu o Cartă Federală ce a stat la baza statului democratic de mai târziu, semnată cu peste 400 de ani înainte de Declaraţia de Independenţă a SUA. Rămân impresionaţi şi părcă nu cred că e aşa!

Avem în faţă imaginea idilică a lacului Lucerna, cu oraşul Brunnen la un capăt, munţii Mythen, la poalelle căreia se aflã cantonul Schwitz, apoi pajiştea Rutli şi la capătul opus al lacului, Altdorf, altădată satul lui Wilhelm Tell. Parcă te-ai afla în faţa frescei din sala Consiliul Naţional semnată de Charles Giron care reprezintă cred-oul federaţiei: regiunea dintre înălţimile Mythen şi Rutli de pe lacul Lucerna, locul unde cei trei au pus bazele confederaţiei: în centru se aflã micul oraş Schwyz iar în spate, înălţimile Mythen. Numai că aici lipseşte femeia din pictură aflată în stânga, învăluită într-un nor cu o ramură de măslin în mână, simbolizând pacea!

Liniştea de aici te îndeamnă...

Să vizitezi acum superba capitală medievală a Elveţiei, Berna, una dintre destinaţiile preferate ale turiştilor, locul de unde vom încerca să decoperim Elveţia printr-o romantică călătorie.

Dintre toate capitalele lumii, Berna este poate una dintre cele mai modeste, dar cu siguranţă şi cel mai frumos şi încântător dintre oraşele Elveţiei. Este şi motivul alcătuirii ghidului scris în premieră la Berna în toamna lui 2008, după numai două luni de la sosirea în capitala Elveţiei.

“Vizitând Berna” a fost lansat în România printr-o prezentare digitală în anul următor apariţiei lui în Elveţia, în 2009, la Călimăneşti, Râmnicu Vâlcea şi Buşteni, unde am sărbătorit 13 ani de la prima lansare IT din România. Staţiunile Călimăneşti şi Buşteni au fost alese special dat fiind realizarea monografiilor

ilustrate pe baza studiului cărţilor poştale vechi, urmare a pasiunii mele de cartofil. Şi nu întâmplător, ci dat fiind asemănărea vilelor şi pavilioanelor din perioada interbelică - care mai există şi azi - cu acelea din celebrele staţiuni din Elveţia – Gstaad, Davos şi St. Moritz. Cine poate uita inaugurarea Pavilionului balnear Central de la Călimăneşti construit în stil helvetic în 1855, cu participarea personalităţilor din Bucureşti în frac şi joben, a marilor hoteluri Jantea nr.1 în 1906, Jantea nr.2 în 1913, Cozia, vilelor Cosma, Antonescu, Zoe, precum şi vilele Mary, Păpuşica, doctor Nicolescu, toate construite în acelaşi stil!

Dacă apariţia în anul 1997 a primei cărţi "Călimăneşti'2000 - Monografie ilustrată", un studiu cartofilic al cărţilor poştale vechi a însemnat un moment de referinţă în ideea lansărilor IT, fiind pentru prima dată în România când limbajul obişnuit al lansărilor de carte a fost înlocuit cu acela al mileniului III, limbajul informatic - cel al calculatorului - ghidul scris în Elveţia, "Vizitând Berna" - însoţit de o prezentare pe DVD şi un CD audio –   a fost şi el o premieră în România, în ideea de a-i ajuta pe viitorii turişti români să se descurce mult mai uşor în noianul de informaţii de pe net.

Ediţia a doua a ghidului apărută chiar în anul aniversării a 100 de ani de relaţii diplomatice dintre România şi Elveţia, 2011, a fost un dar alături de un alt viitor proiet IT drag, "România - o Elveţie a estului", pe care mi-o doresc într-un viitor apropiat şi ca apariţie editorială!

Cantonul Berna este al doilea ca mărime după Graubunden şi unul din cele care au contribuit la lărgirea confederaţiei prin preluarea rolului de conducător în lupta de alipire a celorlalte cantoane. Tocmai de aceea era firesc ca Berna să fie aleasă drept capitală!

Al patrulea oraş din Elveţia după Zurich, Geneva şi Basel, Berna este situată aproape în centrul ţării la o altitudine de 542 de metri fiind înconjurată de dealurile Gurten înalte de 858 de metri şi Bantiger de 947 metri. Oraşul vechi, Altstadt, se află pe o peninsulă, acolo unde râul Aare face o buclă naturală de 180 de grade, loc special ales în 1191 de întemeietor, Berchtold al V-lea,

Duce de Zahringen, care ridică aici o fortăreaţă în ideea apărării ei din trei părţi.

Străzile sale pietruite cu clădiri în stil vechi ce par să nu se fi schimbat deloc în ultimele secole, dar cu magazine moderne şi un stil de viaţă liniştit fac din Berna o lume aparte, departe de aglomeraţia sufocantă a marilor capitale ale lumii.

Berna, devenită oraş imperial liber în 1218 după moartea fondatorului său, Bertchold al V-lea – Duce de Zahringen, este cu siguranţă una dintre cele mai modeste capitale ale Europei, "cel mai mare sat european, întâmplător capitală a Elveţiei" aşa cum o descria Ambasadorul Marcel Dinu. Deşi a întemeiat şi Friburg-ul elveţian în 1171 Bertchold al V-lea este înmormântat în monumentala catedrală din Friburg am Breislau din Germania.

Că este aşa o demonstrează o vizită la Parlament, alcătuit din Consiliul Statelor (cantoanelor) şi Consiliul Naţional, două săli modeste cu scaunele puse în semicerc. În centru stă preşedintele, unul din cei 7 aleşi pe 4 ani, apoi cei doi counteri care numără voturile – de secole, 6 dintre miniştri asistă aici iar al 7-lea asigură dezbaterile din Consiliul statelor format din 200 de membri dintre care 60 sunt femei iar Consiliul Statelor are 40 de membri.

Berna a fost aleasă capitală a Elveţiei la prima Adunare Federală din noiembrie 1848. Neavând o clădire specială pentru autorităţi, Berna a fost obligată să găsească o soluţie provizorie şi până în 1857 ea a funcţionat în vechea casă a familiei von Erlach ca loc al Consiliului Federal în timp ce Consiliul Naţional se întâlnea în vechiul Casino construit în 1821. Azi în casa familiei Erlach funcţionează prefectura Bernei. Consiliul Statelor se reunea şi la Rathaus - primăria, şi chiar şi pe locul de azi al hotelului Bellevue. Azi, Palatul Federal este un grup de trei clădiri cuprinzând aripa de vest şi est iar în centru, clădirea Parlamentului, construit între 1852 şi 1857.

În 1850 a fost o competiţie a arhitecţilor pentru construirea noii clădiri a Parlamentului. Proiectul trebuia să reflecte demnitatea funcţiunilor sale şi a fost construit după planurile lui Hans Wilhelm Auer şi inaugurat în 1902.

În dreapta clădirii Parlamentului se află fântâna Bernei, construită în 1848, reprezentând o femeie stând pe o coloană înconjurată de alte patru, la baza căreia se află patru lebede reprezentând cele patru râuri: Rhin, Reuss, Rhone şi Tessin. Femeia nu reprezintă însă Elveţia aşa cum ar gândi mulţi, ci zeiţa apărătoare a Bernei. Încoronată, ea ţine în mâna dreaptă o lance şi în stânga un scut cu emblema capitalei, ursul cocoşat. Figura fetei este a Herminei Kern, o fiică a unui demnitar, iar lucrarea aparţine lui Raffael Christen.

În faţa Parlamentului se află Bundesplatz, o piaţă unde de secole vin ţăranii din împrejurimi să-şi vândă produse între 8 şi 11 dimineaţa fără să li se interzică, chiar dacă ar fi o vizită oficială. Este şi locul de întâlnire al bernezilor la festivaluri vara şi la patinaj, iarna. Bundesplatz este o piaţă cu o fântână ale cărei surprinzătoare jeturi de apă reprezintă cele 26 de cantoane, prilej de joacă pentru copii.

Clădirea Parlamentului e înconjurată de patru sedii monumentale ale principalelor bănci - semn că aici e puterea, în stânga banca naţională a Elveţiei, o clădire impresionantă, în faţă Credit Suisse şi Valiant şi a patra în dreapta, BEKB/BCBE, cu opt statui medievale pe frontispiciu.

La baza clădirii Parlamentului sunt două statui, un filozof reprezentând cronica trecutului şi un tânăr pe aceea a prezentului iar între ele, deasupra intrării principale, sunt chipurile semnate de Maurice Hippolyte ale Dreptăţii, Înţelepciunii şi Curajului. Mai sus, două nişe găzduiesc statuile lui Andre Vibert, Dreptatea cu un lanţ rupt în mâna dreaptă şi Pacea cu sabia în stânga şi lauri în dreapta. Le încununează un grup statuar cu o femeie reprezentând Independenţa, situată între Executiv şi Legislativ, apărate de cei doi paznici, Puterea şi Inteligenţa. În vârful cupolei Domului se află simbolul Elveţiei, crucea, de data asta aurită!

Cum intri în holul principal, treptele te conduc în holul Domului ce desparte cele două camere ale Parlamentului care formează Adunarea Federală Unită.

Te întâmpină aici o mulţime de simboluri istorice: statuile colosale ale celor trei întemeietori, un grup statuar al "celor trei confederaţi" Werner Stauffacher, Walter Furst şi Arnold Melchtal reprezentând cantoanele Uri, Schwyz şi Nidwalden jurând pe constituţia primei confederaţii în 1291, numit şi grupul Rutli, după numele regiunii unde a avut loc întâlnirea, o pajişte a lacului Lucerna mărginită de înălţimile Mythen. Holul e construit cu materiale din toate părţile Elveţiei.

La baza sculpturii de 24 de tone păzesc patru soldaţi simbolizând grupurile populaţiei vorbitoare de limbă germană, franceză, italiană şi reto-romană. În centrul Domului este un mozaic al Crucii elveţiene înconjurat de vitralii afişând stemele celor 23 de cantoane şi motto-ul: "unul pentru toţi, toţi pentru unul". Stema cantonului Jura, ultimul intrat în confederaţie, desprins din cantonul Berna în 1978, este separată.

Vitraliile de mai jos ilustrează cele patru regiuni ale Elveţiei: Jura, Basle, Berna şi Elveţia de Est precum şi principalele activităţi economice. Medalionele de aici sunt pictate de Antonio Soldini şi reprezintă apărarea, justiţia, educaţia...

Camera Consiliului Statelor este decorată cu o pictură de Albert Welti reprezentând cinci scene ale cetăţenilor în costume din secolul XVIII. Candelabrul de aici are 208 becuri, iar ferestrele mari au geamuri givrate cu desene pretenţioase. La balcon poţi asista la dezbateri iar jos sunt locuri speciale pentru jurnalişti şi televiziuni. Tavanul şi pereţii sunt din lemn special sculptat de culoare maro.

Camera Consiliului Naţional este dominată de o frescă semnată Charles Giron ce reprezintă credo-ul federaţiei: regiunea dintre înălţimile Mythen şi Rutli de pe lacul Lucerna, locul unde cei trei întemeietori au pus bazele confederaţiei. În centru, se află micul oraş Schwyz iar în spate, înălţimile Mythen. Inspectând atent pictura observăm în stânga o femeie într-un nor cu o ramură de măslin în mână simbolizând pacea. În dreapta şi stânga picturii sunt statuile soţiei lui Stauffacher, care a avut un rol important în a convinge pe cei trei confederaţi să semneze jurământul, şi a

legendarului erou naţional Wilhelm Tell, realizate de fraţii Giuseppe şi Antonio Chiattone.

Tavanul Lobby-ului ceremonial ce împrejmuieşte sala Consiliului Naţional este opera lui Antonio Barzachi Cattaneo, ilustrând în medalioane cele şase virtuţi majore la care aspiră Confederaţia: Justiţia, Bunăvoiţa, Fertilitatea, Patriotismul, Înţelepciunea şi Adevărul, alături de activităţi din industrie, agricultură, educaţie, artă şi turism. Lobby-ul, numit Sala paşilor pierduţi este locul întâlnirilor parlamentarilor în pauzele dintre discuţii, chiar al definitivării unor demersuri, al primirilor oficiale, al destinderii...

În sala Consiliului Statelor se vorbeşte fără microfon în germană şi franceză iar voturile se dau prin simpla ridicare a mâinii, aşa cum apare şi în pictura din spate cu scene din primele întâlniri, spre deosebire de sala mai mare a Consiliului Naţional unde sunt cabine pentru traducere din cele patru limbi şi se vorbeşte la microfon fix 5 minute după care se taie microfonul!, votul fiind de data aceasta electronic. Cele două balcoane laterale sunt susţinute de atlanti şi cariatide semănând cu cel greceşti. Deasupra picturii lui Giron este o frescă cu un grup în centrul căreia se află o femeie. Deşi femeia e omniprezentă aici, sus pe frontispiciul clădirii, în laterală sub forma fântânii Bernei, pe bani etc., totuşi ea nu reprezintă Elveţia, ci este o alegorie. Totul este la dimensiuni modeste şi a fost special construit pentru a sensibiliza prin simbolistică pe oricine intră în acest sanctuar al puterii. Intrarea în holul principal îţi sugerează prin cei patru soldaţi unitatea în diversitate, jurământul celor confederaţi te "leagă" de istorie, sălile sunt primitoare, singurul, Lobby-ul este ceremonial, fastuos!

Cu o populaţie puţin peste o sută de mii de locuitori, Berna are un şarm medieval, paradisiac, păstrat cu grijă de locuitorii ei, mare parte de sorginte germanică, apoi franceză, italiană şi reto-romană(dialect franco-provensal), spre deosebire de Geneva, în majoritate vorbitori de limbă franceză şi Zurich – pur germanic.

Cu străzile sale medievale largi, cu pieţele fermierilor prietenoşi, cu arcadele sale din gresie, cu fântânile pictate şi

vechiul ceas mecanic încă în stare de funcţionare – Berna face parte din patrimoniul mondial cultural şi natural ocrotit de UNESCO.

Binenţeles, toate acestea sunt protejate cu tot atâta ardoare ca şi neutralitatea ţării.

Berna e înconjurată de Emmental – o zonă agricolă celebră prin caşcavalul pe care-l produce chiar în faţa vizitatorilor, dar mai ales este cunoscută ca locul cel mai bun pentru a observa stilul de viaţă tradiţional rural din casele ţărăneşti acoperite cu ţiglă, aşezate în mici parcele îngrijite ce etalează în funcţie de sezon toate nuanţele de culori posibile, totdeauna cu lemne gata tăiate şi frumos aranjate lângă zid.

În spatele acestor frumuseţi se înalţă semeţ culmile acoperite cu zăpadă Eiger, Monch şi Jungfrau care situează zona Berner Oberland printre destinaţiile cele mai populare din Elveţia.

Alături de munţi falnici, lacuri şi cascade cristaline, pante cu cirezi de vite şi cabane – pârtiile de schi, unele dintre cele mai bune din lume – fac din cantonul Berna unul din cele mai căutate locuri ale Elveţiei. Fără prea mari pretenţii târgul anual celebrează umila ceapă iar banalul urs cu cocoaşă este mascota oraşului. Il vezi pretutindeni, de la podul Nydegg – grota urşilor, acolo unde este obiectul unui spectacol pentru turişti – până la peceţile de pe vechile canale şi steagurile afişate pe străzi...

Berna nu a fost însă întotdeauna atât de modestă! Ea şi-a câştigat rolul central datorită unei lungi istorii de autoritate şi influenţă care datează din secolul al XII-lea când Berchtold al V-lea, Duce de Zahringen, a întemeiat o fortăreaţă în această peninsulă a râului Aare în 1191 când a ales special acest loc dat fiindcă râul face aici o buclă de 180 de grade apărând-o natural din trei părţi. Lucrările au fost încredinţate nobilului Cuno von Buhenberg. Apoi oraşul s-a extins treptat cu ziduri de apărare ce-l închideau la vest, întâi până la turnul Zytglogge până în anul 1256, când Kafigturm preia acest rol până în 1345, iar apoi este succedat de Christoffelturm, aflat lângă gara de azi. Între 1642 şi 1897 Kafigturm se transformă în închisoare, încă mai păstrând şi azi efigia oraşului, doi urşi alături de inscripţia cu anul 1643.

Ducele de Zahringen alege Berna nu numai pentru poziţia sa de fortăreaţă de neînvins ci şi pentru apropierea de marele ducat al Burgundiei care cuprindea Franţa şi o mare parte a teritoriului de azi al Elveţiei, vorbitoare de limbă franceză.

Până în secolul al XIV-lea Berna se dezvoltă ajungând un puternic oraş stat. La moartea ultimului descendent al familiei Zahringen, populaţia din Berna i-a înfrânt pe cei care ar fi urmat să-i ia locul iar mai târziu, în 1339 îşi câştigă independenţa în urma înfrângerii forţelor unite ale nobililor burgunzi la Laupen, şi, sfidând Sfântul Imperiu Roman, a devenit al 9-lea canton care s-a alăturat Confederaţiei Elveţiene în 1353, aflată în rapidă ascesiune.

De atunci Berna devine stindardul luptei de extindere a confederaţiei la care vor adera unul după altul cantoanele: Fribourg şi Solothurn în 1481, Bastle-Town, Bastle-Country şi Schaffhausen în 1501, Appenzell Outer şi Inner-Rhodes în 1513, St. Gall, Grisons, Argovia, Thurgovia, Ticino şi Vaud în 1803, Valais, Neuchatel şi Geneva în 1815 şi, în sfârşit, Jura în 1979. Înaintea Bernei se alătură în acelaşi an 1291 al unirii celor trei cantoane Uri, Swwyz şi Nidwalden, cantonul Obwalden, urmând apoi în 1332 Lucerna, Zurich în 1351, Glarus şi Zug în 1352.

Berna cea urbană şi aristocratică, aliată cu comunităţile democratice de fermieri ale Elveţiei centrale, le-a oferit propriilor locuitori suficientă protecţie împotriva Sfântului Imperiu Roman încât să-şi poată continua expansiunea spre vest.

În ciuda unui incendiu devastator care a pustiit oraşul în 1405, până la sfârşitul secolului al XV-lea Berna devenise o putere de talie europeană, poziţie consolidată exponenţial prin victoriile decisive asupra Ducelui de Burgundia în 1476 şi 1477.

Ajutată de alte cantoane şi sprijinită de Ludovic al XI-lea, rege al Franţei şi duşman de moarte al burgunzilor, locuitorii Bernei l-au zdrobit pe Carol Temerarul şi l-au alungat din ţinuturile Elveţiei, apoi, nu numai că şi-au extins teritoriile spre vest până la Geneva, dar au dobândit şi bogăţii imense, mari comori de aur, argint şi ţesături valoroase şi au preluat rolul conducător în Elveţia şi în activităţile comerciale ale acesteia.

Berna şi-a păstrat poziţia dominantă iar de-a lungul secolelor al XVII-lea şi al XVIII-lea considerabila prosperitate a oraşului a fost clădită nu atât pe activităţile comerciale cât şi pe exportul de trupe şi de tactică militară. Este deajuns să reamintim că garda papei de la Vatican este asigurată, din vechime, de vajnicii soldaţi elveţieni.

Armata papei este formată din 100 de persoane, cetăţeni elveţieni, bărbaţi între 19 şi 30 de ani cu stagiul militar efectuat în armata elveţiană, cu peste 174 cm înălţime, catolici, constrânşi la celibat - cu excepţia ofiţerilor - şi cu o reputaţie ireproşabilă. Garda elveţiană are misiunea să îi protejeze pe Suveranul Pontif şi pe apropiaţii săi, în timp ce jandarmeria pontificală, ai cărei membri sunt italieni, veghează la securitatea statului Vatican. Ea este în serviciul papei din 1506 când la 22 ianuarie un grup de 150 de elveţieni din cantonul Uri sub comanda căpitanului Kaspar von Silenen au defilat pentru prima dată în Roma intrând prin poarta del Popolo. Însă un acord pentru recrutarea mercenarilor elveţierni fusese încheiat încă din 1479 între Confederaţia elveţiană şi papa Sixtus al IV-lea. După cucerirea Romei de către trupele Regatului Italiei în 1870, gărzile elveţiene au fost însărcinate doar cu protecţia personală a papei. În 1914 papa Pius al X-lea stabileşte numărul de soldaţi la 100 plus 6 ofiţeri. Uniforma este în stilul epocii renascentine în culori albastru, roşu şi portocaliu, legenda spunând că este după un desen proiectat de Michelangelo. Dar se pare că ea a fost concepută în 1914 de comandantul Jules Repond care s-a inspirat după picturile lui Rafael. Uniforma de lucru include o beretă din coloare neagră. Motto-ul gărzii este: Acriter et fideliter, curajos şi fidel sau cu bărbăţie şi fidelitate.

Oraşul şi teritoriile Bernei au funcţionat fundamental ca stat aristocratic condus de o nobilime pentru care politica, atât internă cât şi externă, achiziţionarea de pământuri suplimentare şi crearea de alianţe erau unicul "raison d'etre". În acelaşi timp mica nobilime continua să se îngraşe din roadele mănoaselor terenuri agricole ale ţării.

Napoleon a ocupat temporar aceste ţinuturi în 1798 însă până la 1830 locuitorii Bernei reiau din nou controlul, iar când în 1848 Confederaţia Elveţiană a adoptat temporar forma de stat democratic, Berna a fost alegerea firească pentru capitală.

Astăzi, Berna este centrul geografic educaţional şi politic al ţării, însă pasajele, fântânile şi clădirile din piatră ale oraşului vechi, perfect păstrate, au fost cele care au determinat UNESCO să acorde oraşului, în 1983, statutul de moştenire culturală mondială, plasându-l pe picior de egalitate cu Roma şi Florenţa.

Modest, fără prea mari pretenţii, târgul anual al cepei este marele eveniment sărbătorit ca un festival naţional într-o atmosferă medievală cu inimaginabile preparate din ceapă în butici improvizate din lemn, în timp ce străzile sunt pline de trecători care aruncă cu confeti, realizând un covor multicolor. Tradiţia vine din ajutorul dat de locuitorii Bernei celor din Fribourg în urma incediului din 1405 care le-au permis vinderea cepei în oraş. Deoarece Berna este situată pe o peninsulă înaltă şi îngustă a râului Aare, străzile sale par să urmeze cursul râului: Zeughausgasse, Marktgasse, Amthausgasse, Kochergasse, Rauthausgasse, Kramgasse, Munstergasse, Postgasse, Gerechtigkeitsgasse, Junkerngasse...

Simbolul oraşului, ursul cocoşat, este prezent pretutindeni pe toate aceste străzi.

Iniţial, oraşul a fost construit la actualul pod Nydegg, "colţul de jos", unde Bercthold al V-lea construişte o cetate ce s-a extins spre vest până la Kafigturm.

Numele de Berna vine de la legenda care spune că Berchtold al V-lea, Duce de Zahringen, când a sosit aici la 1191, a dat numele oraşului după primul animal vânat, acesta fiind ursul cocoşat(Bar în germană), aflat pe emblema cantonului încă din 1224, conform documentelor vremii.

Bertchold al V-lea, ultimul descendent al familiei Zahringen, care venea din Breisgau, îşi impune puterea asupra regiunii Berner Oberland şi îşi extinde teritoriile până la Thun. Renunţând a fi succesorul lui Henri al VI-lea al Sfântului Imperiu obţine în schimb

teritoriile de sud ale Germaniei şi din nordul Elveţiei. În 1200 lansează lucrările de extindere a bisericii din Fribourg care va deveni mănăstire în 1250.

Urmele cinstind memoria întemeietorului le vezi pretutindeni prin monumentele ridicate de bernezi în cinstea lui. Pe Kramgasse, strada principală, este fântâna Zahringen, o statuie cu un urs în armură, aflată în faţa unui alt simbol al oraşului, turnul cu ceas, Zytgloggeturm.

Centrul oraşului, activ şi comercial din jurul gării şi al principalei staţii de tramvai trece prin oraşul vechi, Altstadt, odată ce ai trecut de Barenplatz şi ai păşit prin Kafigturm până la Zytglogge, de unde continuă pe Kramgasse până la podul Nydegg, acolo unde Aare face bucla de 180 de grade.

Cu străzile sale pavate cu piatră şi clădirile solide cu arcade, oraşul vechi - Altstadt, centrul istoric al oraşului, păstrează încă un farmec medieval distinct. Pe caldarâm, la Kornhaus - fostul grânar al Bernei, pietrele din granit de aici poartă încă numele înscrise ale celor care le-au montat.

După ce clădirile sale predominant din lemn au fost distruse de incendiul din 1405, oraşul a fost reconstruit din piatră şi nisip, cu pasaje pe sub arcade, întinzându-se pe aproape 6 kilometri distanţă, realizând una dintre cele mai lungi promenade comerciale din Europa, de la podul Nydegg construit peste râul Aare, până la gară. Zona veche de 800 de ani este situată la est de Zytglogge şi cuprinde frumoase clădiri vechi dar şi buticuri cu suveniruri şi multe magazine de marcă aflate azi pe sub arcadele vechi. Lor li s-au adăugat poduri înalte construite pentru a uşura accessul la cartierele aflate dincolo de râu. Primul a fost podul *Nydegg* în 1843 cu o lungime de 190 de metri, apoi au urmat în 1883 podul *Kirchenfeld* de 229 de metri, în 1898 podul *Kornhaus* de 382 de metri, în 1930 podul *Lorraine* de 178 de metri, şi în sfârşit în 1962 podul Monbijou cu o lungime de 337,5 metri.

Aleile străjuite de arcade continuă după aceste ziduri vechi către Hauptbanhnhof, în mai noul centru al oraşului. Deşi pasajele şi străzile sunt asemănătoare, districtul comercial situat între gara

principală şi Zytglogge cuprinde magazinele universale Loeb, Globus şi lanţuri de buticuri amestecate cu restaurante şi pretenţioase clădiri pentru birouri precum Kaiserhaus.

Bundeshaus, clădirea Parlamentului, pe frontispiciul căreia stă scris în latină Curia Confoederationis Helveticae, este inima Confederaţiei helvetice, locul unde se reunesc cei 46 de membri ai consiliului statului şi cei 200 de membri ai consiliului naţional. Totul se face aici după modelul senatului şi camerei reprezentanţilor S.U.A. În faţă este o piaţă publică cu o fântână, fiecare jet de apă reprezentând un canton. În timpul sesiunilor parlamentare şi sărbătorilor oficiale nu se organizează vizite, altfel, te poţi bucura de un tur în sala de şedinţe.

Pe terasa din spatele clădirii Parlamentului se poate admira panorama Alpilor cu vârfurile: Finsteraahorn înalt de 4200 de metri, Eiger 3969 de metri, Monch 4098 de metri şi Jungfrau 4156 de metri precum şi dealul Gurten unde se ajunge numai cu un trenuleţ care te duce până în vârf la 858 de metri.

În parcul de lângă Parlament, Klaine Sanze, se află monumetul dedicat Uniunii Poştale Universale. O lucrare impresionantă, de fapt un grup statuar reprezentând o femeie stând la marginea unei ape şi privind la o alegorie reprezentând un dans de tineri de diferite naţionalităţi în jurul globului, sugerând transmiterea scrisorilor. Tot aici, la ieşirea din parc, se află biserica Sfânta Treime.

Dacă la Geneva se află sediile majorităţii organizaţiilor internaţionale ONU, la Berna există sediul şi monumentul ce comemorează fondarea Uniunii Poştale Universale, primul aflat pe Muristrasse la 1 km de piaţa Burghernzielweg iar al doilea în parcul Kleine Schanze de lângă parlamentul confederaţiei elveţiene. În anul 2009 monumentul a împlinit 100 de ani de la inaugurarea sa în 4 octombrie 1909. Am fost martorul acestui eveniment unic sărbătorit la Primăria din Berna şi mândru că fac parte din Federaţia Filatelică Română, secţia Cartofilie.

Operă a sculptorului francez Rene de Saint-Marceaux, statuia din granit şi bronz reprezintă sugestiv un glob înconjurat de 5 tineri

mesageri, reprezentând continentele, ce-şi transmit scrisori din mână în mână în jurul lui. Globul se află pe o rocă în faţa unei alte statui din bronz, reprezentând de data asta Berna, pe care sculptorul o imaginează drept chipul unei femei nobile, stând majestos şi ţinând un scut cu ursul, emblema capitalei. Poşta elveţiană a sărbătorit centenarul prin emiterea a 800 de timbre cu imaginea monumetului şi a autorului. Istoria monumentului începe în 1900 în urma congresului de la Berna al poştei universale când se lansează un concurs internaţional la care participă 122 de artişti. Monumentul trebuia să simbolizeze rolul serviciilor poştale în sânul comunităţii internaţionale. La concurs a participat şi celebrul sculptor francez Bartholdi - autorul celebrei statui a Libertăţii din New York - a cărei casă am vizitat-o la Colmar, în Alsacia. Mai întâi, monumentul s-a numit ”În jurul lumii” datorită celor 5 tineri ce gravitează în jurul globului şi îşi trec scrisorile din mână în mână, în timp ce la bază sunt imaginaţi norii prin stânci ce ţin globul suspendat în aer. Aflat lângă monumentul situat în mijlocul parcului din imediata apropiere a Parlamentului elveţian ai impresia că aici dispar toate barierele dintre popoare şi e ca un imn devenit statuie ce înalţă către cer această fraternitate între personaje ce planează în jurul globului. Imaginea lui a devenit emblema UPU pusă între ramurile de măslini ale ONU, subliniind apartenenţa la această organizaţie.

Plimbarea noastră va începe din faţa gării, acolo unde trenurile sosesc mereu la timp întrecând chiar precizia ceasurilor elveţiene! În Banhofplatz se află biserica Sfântului Spirit.

Dacă aveţi numai o zi la dispoziţie, în incursiunea noastră în minunata capitală a Elveţiei, pornim pe jos sau cu bicicleta pe Spitalgasse, din faţa magazinului Loeb, din apropierea gării, unde ne întâmpină ruinele Christoffelturm, o poartă medievală şi porţiuni dintr-un şanţ cu apă.

Şi pentru că suntem la Berna nu trebuie să pierdem celebrele fântâni frumos pictate ale lui Hans Gieng aflate pe tot parcursul vizitei noastre. La pasajul Spitalgasse, în faţa magazinului Globus şi Vogele ne oprim să admirăm fântâna cimpoierului, frumos

decorată, construită în 1507. La baza coloanei pe care e aşezat cimpoierul, pitici bufoni se îndeamnă la dans în cerc. Pe stânga şi dreapta, printre arcadele medievale, admirăm vitrinele moderne ale magazinelor Yendi, Muller, Walder, Loeb, Globus.

La două străzi paralele, în spatele hotelului Savoy de 4 stele, pe Aarbergergasse, în faţa restaurantului Divino, parcă predestinat numele, se află fântâna lui Ryffli din bătălia din 1339 de la Laupen, în culori deosebite, cu barbă şi pene de cocoş la pălărie, cu arbaleta ţinută pe umărul stâng şi, binenţeles, cu ursul lângă picior, proptindu-se într-o puşcă. Ea a fost ridicată în anul 1545.

Suntem la Barenplatz, unde începe piaţa centrală, mereu însorită, cu terase ademenitoare unde locuitorii îşi petrec sfârşiturile de săptămână la mesele scoase special pe terasă de restaurantele şi cafenelele aflate în apropiere: Bim Grobi, La Gioia, China Imperial, Chez Edy... Piaţa e despărţită în două de linia de tramvai. Dacă e marţi, joi sau sâmbătă aici puteţi admira şi chiar cumpăra câteva cadouri pentru acasă din târgurile organizate aici. Traversăm linia de tramvai pe lângă Kafigturm, vis a vis, în cealaltă jumătate a pieţii unde au loc în zile special aprobate de primărie descinderile fermierilor cu produse proaspete şi preţuri pe măsură. În capătul ei, o fântână medievală afişează un nobil cu nelipsitul urs - de data asta în lanţ, aflată lângă colţul şahistilor, un pătrat desenat special pentru amatori, prilej de aprinse mize bahice. De reţinut amplasarea aici a câtorva sedii de bănci însoţite de bancomate: Credit Suisse, BEKB/BCBE, UBS şi PostFinance.

Trecem pe sub Kafigturm, cândva folosit ca închisoare şi pe sub arcade medievale, admirăm vitrinele moderne ale magazinelor de pe Marktgasse: Claire's, Orsay, Beldona, Reinhard – cunoscut pentru produsele de patiserie, Tally Weijl, Migros, Denner, S.Olivier, celebrul Ciolina, Chat Noir, Dosenbach, Bata şi Wartmann în frumoasa clădire Kaiserhaus afişând pe faţadă o breslă a cărei reprezentare e un leu cu o coroană pe cap.

Continuăm vizita pe Marktgasse şi admirăm o alegorie pe tema cumpătării: o fântână reprezentând-o pe Anna Seilerbrunnen, cu un ulcior cu apă în mână, care a înfiinţat primul spital din oraş,

construită în 1543, iar apoi fântâna reprezentând un căpitan cu steag şi sabie, un omagiu adus unui comandant de trupe din 1543, care poartă între picioare un urs cu arma la ochi semnificând bunul trăgaci.

La stânga, în Kornhauplatz – descoperim unul dintre cele mai controversate monumente medievale, Kindlifresserbrunnen, fântâna Căpcăunului, realizată în 1545, care adesea le provoacă celor mici coşmaruri prin realismul execuţiei: căpcăunul îşi morfăie porţia de copii mici! Trebuie vizitat aici Kornhaus, pe vremuri grânarul Bernei, azi o clădire cu birouri moderne şi un restaurant cu o atmosferă medievală, cu arcade şi desene vechi puse în valoare de lumina clarobscură a gingaşelor candelabre.

În spatele clădirii se mai păstrează încă vechiul pavaj din piatră pe care sunt înscrise numele celor care le-au montat. În faţă, spre dreapta, se află cea mai veche biserică din oraş, Franzosische Kirche, biserica franceză, la origine o mănăstire dominicană cu interiorul datând din anul 1302 şi o frescă pictată din 1495. Vis a vis este hotelul Berna de 4 stele, elegant în interior dar păstrând la exterior arhitectura veche.

Lângă Kornhaus se află clădirea teatrului, una din cele mai bune săli ca dotare tehnică din Europa, iar vis a vis, un mic parc găzduieşte statuia ecvestră a lui von Erlach înconjurată de 4 urşi din bronz. Excelentă realizare!

Ne întoarcem în Marktgasse şi înainte de a porni pe Kramgasse trecem pe sub primul zid de apărare al oraşului, un turn cu ceas, Zytglogge, simbol al oraşului alături de ursul cocoşat. Fiind prea devreme, este bine să ne întoarcem la 12 fară 10, ora de vârf, când turiştii se adună aici pentru a urmării un adevărat spectacol, drept mulţumire pentru orele petrecute pe caldarâmul vechi al străzilor.

Trecem prin pasaje cu arcade şi admirăm fântânile: Zahringen, operă a lui Hans Hiltbrand dedicată de bernezi în 1542 lui Berchtold al V-lea, fondatorul oraşului, un urs în armură ţinând un stindard în mâna stângă şi având la bază textele: Statt Bern gestift im iar 1191, Berchtold Herzog von Zeringen hat die,

Liberam condi dit ano MCLXXXXI, Berchtold DVS DVX Zeringen Ber nam, şi o altă fântână din 1544 – o copie după o statuie înfăţişându-l pe Samson.

Urmând tramvaiele pe strada largă bordată cu arcade admirăm uluitoarea arhitectură a oraşului şi multitudinea de steaguri.

Kramgasse este o stradă veche plină de case ale breslelor, unele chiar din secolul al XVIII-lea. Că este aşa ne-o amintesc statuile montate pe faţade reprezentând ghildele tradiţionale ale meşteşugarilor. Un maur îi reprezintă pe ţesători, tâmplarul cu topor pe cei ce se îndeletniceau cu prelucrarea lemnului, iar o maimuţă pe zidari şi pietrari.

Pe sub arcade, la numărul 49, este casa unde a locuit şi lucrat Albert Einstein împreună cu soţia sa Milena Maric. Aici, la etajul II, între 1903-1905 la numai 26 de ani, după ce absolvise cu câţiva ani înainte Institutul Tehnologic din Zurich, Einstein a publicat teoria relativităţii care a dat o nouă viziune asupra lumii prin revoluţionarea conceptului despre timp, pe care-l credeam absolut!

Specialiştii plasează casa Einstein ca patrimoniu cultural mondial. Este vorba despre locul unde publicul are acces în universul celui ce a descoperit caracterul cuantic al luminii pentru care a primit după 16 ani, în 1921 – premiul Nobel: obiecte, documente filmate, cele mai importante realizări ştiinţifice şi chiar un voiaj virtual în cosmos.

Nicăieri în lume nu vezi atâtea case atât de bine conservate ca la Berna. Case cu o valoare patrimonială excepţională de peste patru-cinci sute de ani.

Poate că aşa ar fi arătat şi Sighişoara azi! Aşa mică cum se prezintă azi Sighişoara îţi poţi uşor imagina dacă te afli la Berna cum poate arătau odată Braşovul sau Sibiul!

Kreuzgasse. O străduţă îngustă perpendiculară pe Kramgasse ne conduce spre Rathaus – Primăria, o clădire ridicată între 1406-1417 care are în faţă fântâna drapelului cu stema cantonului – ursul cocoşat – construită în 1542, statuia reprezentând imaginea unui stegar local în armură. Binenţeles, un urs stă la picioarele lui!

În stânga Primăriei se înalţă impunătoare catedrala Sfântul Petru şi Pavel construită în 1858, prima biserică catolică deschisă în Berna de la Reformă. Tot aici, pe Kreuzgasse, se află un magazin în care funcţionează o farmacie încă din 1571.

Revenim în Kramgasse şi mergem în dreapta, tot pe Kreuzgasse, unde drumul ne conduce către cea mai importantă catedrală a Elveţiei, Munster, construită în stilul goticului târziu şi având un turn impresionant, cel mai înalt din Elveţia. Munsterplatz, piaţa unde se găseşte catedrala este înconjurată de clădiri baroce şi are în faţă o fântână, de dată mai recentă, 1792 cu Moise amintind a doua poruncă. Costrucţia catedralei începe în 1421 de către meşterul zidar Matthaus Ensinger din Strasbourg, dar prima biserică a fost ridicată aici odată cu fondarea oraşului, fiind menţionată într-un document din 1124. Era atât de spaţioasă încât se spunea că ar fi încăput în ea jumătate din populaţia Bernei. Catolică la început, în timpul reformei este transformată în biserică protestantă. Lucrările sunt finalizate timp de 25 de ani, între 1573-1598, iar nava şi turnul al cărui vârf se află la 100 de metri înălţime, face din Munster cea mai înaltă catedrală din Elveţia. Portalul principal de la intrare reprezintă o Judecată de Apoi finalizată în 1490. O magnifică compoziţie de 234 de sculpturi dintre care s-au păstrat 170 dintre cele originale, 47 din elementele mari fiind înlocuite în anul 1964 de copii, originalele fiind păstrate la muzeul de istorie. Portalul îi împarte pe cei judecaţi în două - la dreapta cei damnaţi, diavoli verzi cu gurile căscate umplu iadul, iar la stânga cei mântuiţi, îngeri vioi cu părul auriu umplu raiul şi este un miracol că această operă de artă deosebit de expresivă nu a fost distrusă în perioada Reformei. În centru se găseste Justiţia, înconjurată de îngeri, iar deasupra ei arhanghelul Mihail.

Interiorul catedralei este pe măsura exteriorului: masiv, atent construit şi cu decoraţiuni impresionante. Stranele pentru cor, datând din 1520, sunt sculptate minuţios cu chipurile profeţilor şi scene din viaţa cotidiană. De remarcat vitraliile din interior, din secolul al XV-lea, cu simboluri heraldice locale şi iconografii creştine. În faţă, către dreapta, un întreg vitraliu dezvăluie o obsesie

macabră a artiştilor medievali “dansul morţii”, o alegorie despre universalitatea morţii: dansul morţii îi uneşte pe toţi indiferent de poziţia socială! Vitraliile dezvăluie oameni rătăciţi, cheflii, jucători de cărţi, schelete, pe deasupra cărora citim: ce sens are viaţa dacă l-ai părăsit pe Dumnezeu? Nu poţi ajunge în ceruri astfel!

O scară îngustă, cu 254 de trepte roase din piatră te duce în vârful turnului, la 100 de metri, unde poţi admira o frumoasă privelişte şi cel mai mare clopot din Elvetia, turnat în 1611, cu o greutate de peste 10 tone.

Parcul de lângă catedrală, Munsterplattform, construit în 1334 pe o terasă timp de 100 de ani, la mare înălţime de malul râului Aare, are o reputaţie nedorită pentru că de aici erau aruncate în apă icoanele catolice în timpul Reformei. Acum este locul promenadelor printre castani şi al relaxării pe bănci, oferind o privelişte deosebită cu panorama dealului Gurten, muzeul de istorie, apoi Parlamentul, hotel Bellevue, Cazinoul şi râul Aare. Jos, la malul râului, pe o terasă special amenajată se poate servi o cafea lângă valurile zbuciumate din apropierea unei mascote a ursului cocoşat. Vara, în parcul de pe platforma catedralei, sunt târguri ale artiştilor plastici.

Imediat cum ai ieşit din parc, pe strada Junkerngasse la numărul 47 se află Prefectura, o clădire la fel de modestă cu cele aflate în apropierea ei, toate vechi şi restaurate de parcă ar fi noi. Casa a aparţinut familiei von Erlach şi aici s-au ţinut primele sesiuni ale Parlamentului până la construirea acestuia. În faţa ei se află o fântână veche din piatră care are în vârf un leu cu o lance şi un scut.

Alături sunt câteva case interesante cu desene de la 1806 şi embleme heraldice: reţinem casa de la numărul 51 în care a locuit pictorul Albreht von Haller între 1708-1777. Alte case au scris pe faţadă că proprietarul şi urmaşii vor locui pe veci, stăpâni ai acestor case, tipic elveţiene, cu etaje din lemn. Strada Kramgasse continuă de data aceasta sub numele de Gerechtigkeitsgasse, cele două fiind tăiate de Kreuzgasse. Întâlnim aici o spectaculoasă fântână a balanţei construită în 1543 cu o alegorie interesantă: o femeie legată

la ochi, cu sabia în mâna dreaptă şi balanţa în stânga; în jurul ei colcăie tot felul de indivizi dubioşi.

Proprietarii casei de la numărul 22 de pe partea opusă se pare că se ocupau cu pictura pentru că desenul afişat înfăţişează o scenă ce reprezintă trecerea omului prin viaţă, de la naştere până la moarte, iar textul de deasupra spune că nu există nici un răspuns la întrebarea: ce este viaţa? Şi, ca un făcut, ea se află pe strada Justiţiei!

Urmând strada principală ajungem în aşa numitul colţ de jos, la podul Nydegg, unde în dreapta se află Barengraben, grota urşilor, o atracţie turistică de primă importanţă cu o faimă puţin înfricoşătoare dat fiindcă aici erau crescuţi urşi fioroşi, "simbol al Bernei", încă din secolul XVI. Astăzi, mascota oraşului, bătrânul urs cocoşat, cerşind morcovi de la copii, se află aici pentru a distra vizitatori din întreaga lume, bucurându-se pentru o clipă de apariţia lui misterioasă, ca de o întoarcere în copilărie!

În spatele grotei se află vechiul depou al tramvaielor ce adăposteşte în prezent centrul de informaţii turistice şi un restaurant.

Zona se află în reconstrucţie, municipalitatea dorind să transforme malul drept al râului Aare într-o plăcută promenadă, încă o bucurie pentru bernezi şi turişti: o esplanadă unde se vor plimba printre urşi aflaţi în libertate pe aleile teraselor special amenajate. Azi ea este finalizată şi este zona cea mai vizitată. Nu numai turişti vin aici să se minuneze de joaca urşilor în fiecare zi ci şi bernezi la sfârşit de săptămână.

De pe podul Nydegg se coboară în cartierul Matte, cea mai veche parte a oraşului unde se întâlnesc străzile Postgasse, Gerechtigkeitsgasse şi Junkerngasse. Aici a descins şi întemeietorul oraşului în 1191, ridicând castelul Nydegg, distrus la jumătatea secolului al XIII-lea. Azi doar o mică parte din fundaţiile masive amintesc de existenţa lui.

Biserica protestantă, aflată jos lângă piciorul stâng al podului este din punct de vedere arhitectural un amestec de stiluri şi elemente adăugate ulterior clădirii construite în 1341. Tocmai

pentru acest melanj este interesantă. În faţa bisericii se găseste o curte interioară şi o fântână care odinioară se găsea chiar în interiorul castelului. La intrare, o frumoasă statuie a lui Zahringen cu ursul alături completează farmecul locului amintind din nou legenda numelui oraşului când Berchtold al V-lea în 1191 a stabilit că-l va numi după primul animal întâlnit, acesta fiind ursul bernez.

Pornind de aici pe Lauferplatz ne aflăm în faţa unei alte fântâni cu o statuie reprezentând un nobil cu alura unui mesager purtând lance şi spadă, construită în 1545. Ursul este prezent şi el între picioarele mesagerului. O altă fântână reprezentând pe David a fost construită în piaţa Bumplitz în anul 1729 dar a fost distrusă în 1919!

După ce trecem podul Nydegg, în stânga, sus spre deal, o potecă te conduce spre Rosengarten, o grădină cu trandafiri atent îngrijită, de unde poţi admira o privelişte încântătoare a oraşului: râul Aare, podurile, străzile vechi, Munster, Muzeul de istorie, hotel Bellvue, Bundeshaus, dealul Gurten şi, dacă avem noroc, când e senin, Alpii, înveşmântaţi de zăpada veşnică, chiar vara!

Azi în casa de vis a vis de hotel funcţionează înalta societate din Berna cu membri din vechea nobilime.

Râul Aare are 295 Km, izvorăşte din masivul Gotthard şi are culoarea mării, albastră, cu valuri învolburate semănând cu Oltul zbuciumat de altădată, ale cărui valuri izbeau zidul vechi al mănăstirii Cozia. Este considerat de către localnici ca unul din simbolurile capitalei, o baie în el fiind deajuns pentru a fi considerat bernez! Foarte interesant parcursul lui Aare care se varsă în lacul Brienz străbate lacul Thun şi renaşte din el urmând cursul până în capitală unde înconjoară vechiul oraş apoi continuă drumul său sinuos vărsându-se în micul lac Wohlensee pentru ca apoi să ajungă la mijlocul lacului Biel de unde renaşte a doua oară la capătul lui prin părăsirea lacului la Nidau, trece prin Solothurn, Olten şi Aarau ajungâng la Brugg unde se uneşte cu Reuss şi Limat devenind în final afluent al Rhinului la graniţa de nord cu Germania lângă localitatea Koblenz.

Coborâm la grota urşilor şi urcând pe strada din spatele fântânii cu obelisc se ajunge la casa unde a trăit pictorul expresionist Paul Klee, pe Obstbergweg, la numărul 6, în mijloc, veche din 1893 şi cumpărată de părinţi în 1898. La etajul I era camera lui Paul care revine şi locuieşte aici după Munchen, din 1902 până la căsătoria din 1906 cu soţia sa Lili, profesoară de pian. Verile le petrece împreună cu fiul său Felix, născut în 1907. În 1915 se stabileşte la Munchen, centrul artelor moderne. După emigrarea din 1933 locuieşte din nou aici pentru o scurtă perioadă de timp. Profesor, scriitor, grafician, Paul Klee a fost unul dintre cei mai importanţi artişti ai secolului XX, precum şi un teoretician al artei, considerat un model şi o sursă de inspiraţie pentru tinerele generaţii. Născut în Elvetia, Klee avea să îmbine în creaţia sa influenţe diverse, de la arta primitivă la suprarealism şi cubism. Crescut într-o familie înstărită, a luat lecţii de muzică, fiind un talentat violonist.

Primele sale lucrări sunt compoziţii de grafică şi gravuri ce combină elemente satirice, groteşti şi suprarealiste, demonstrând influenţa lui Goya şi Ensor.

După căsătoria cu pianista Lili Stumpf, Klee se stabileşte la Munchen, unde prietenia cu Wassily Kandisky şi August Macke îl determină să se alăture grupului expresionist Der Blaue Reiter. Un punct crucial în cariera lui a fost vizita în Tunisia din 1914, alături de August Macke şi Luis Molliet. Fascinat de vitalitatea şi culorile întâlnite acolo, îşi schimbă stilul, realizând compoziţii pline de culoare, asemănătoare mozaicurilor pe care le văzuse în perioada petrecută în Italia în 1902, unde descoperă arta bizantină.

Limbajul său artistic complex, incluzând adesea litere şi cifre, creează o manieră personală şi stranie.

După primul război mondial Klee a predat la şcoala Bauhaus, unde a fost coleg cu prietenul său Kandisky. Publică în 1925 unul dintre cele mai interesante dintre eseurile sale de teorie a artei, Carnet pedagogic, în care încercă să definească şi să analizeze elementele vizuale principale şi metodele de aplicare a acestora. Din 1931 începe să predea la academia din Dusseldorf, dar este concediat de guvernul nazist, fiind trecut pe lista “artiştilor

degeneraţi". Pleacă în 1933 în Elveţia, unde se îmbolnăveşte grav, lucrează cu dificultate, într-un stil marcat de linii groase, întunecate, inspirându-se cel mai des din propria viziunea asupra războiului şi a morţii. Moare în 1940, după ce reuşise cu greu să termine ultimele sale lucrări.

Coborâm acum spre podul Nydegg şi ne întoarcem spre turnul cu ceas Zytglogge. În drum revedem fântâna balanţei, casele vechi, statuile, fântânile, vitrinele de sub arcade, iar pe strada paralelă, Munstergasse, admirăm o casă veche cu un interesant balcon pe 4 etaje susţinut de un monstru cu limba scoasă.

La turnul cu ceas poposim la ora 12 fără 10 când aici se adună turişti din întreaga lume pentru a admira figurinele în acţiune.

Turnul a fost construit în 1191 ca poartă vestică şi are un masiv ceas cu un calendar astrologic încă din 1530 când pe acele vremuri toate ceasurile din oraş erau potrivite după el. Trecem pe sub turn şi admirăm 4 picturi cu scene vechi, unul având drept subiect acordarea oraşului Berna a statutului de oraş liber de către Frederic al II-lea în 1218 şi un altul cu o scenă din 1191 având în stânga pe întemeietor, Berchtold al V-lea, Duce de Zahringen.

Zytglogge – un turn cu ceas de dimensiuni impresionante şi o arhitectură aparte semănând copleşitor cu cel din Stare Mesto de la Praga(poate cel mai frumos oraş european unde te poţi pierde uşor printre străduţele sale medievale) – a fost construit la început din lemn la poarta de vest a Bernei între 1218-1220, marcând prima poartă vestică a oraşului. Odată cu expansiunea oraşului finalizată în 1256 prin construirea turnului Kafigturm, turnul cu ceas a fost abandonat şi distrus în incediul din 1405 dar avea să fie reconstruit din piatră şi împodobit cu un frumos ceas ce va fi înlocuit cu un altul cu un mecanism complicat, o adevărată bijuterie tehnică realizată de Caspar Brunner în 1530 ce fascinează şi azi, şi de atunci funcţionează fără oprire anunţând cele 12 ore ale zilei.

Sub ceas se află un zodiac ce afişează ziua săptămânii, fazele lunii şi ale soarelui în timp ce, cu 4 minute înainte de ora fixă, strigătul unui cocoş dă semnalul de începere al declanşării complicatelor mecanisme ce acţionează la comandă câteva figurine

într-un spectacol nemaiîntâlnit: şapte urşi, cu coroană pe cap, stând pe cal, bătând toba şi alţii cu arme şi instrumente muzicale se mişcă în cerc la semnalul unui bufon aflat deasupra, dansând, în timp ce cu mâinile bate clopotele mici aşezate deasupra lui Chronos ce măsoară cu o clepsidră timpul scurs până la ora exactă, încadratat de un alt urs ce mişcă lancea din mâna dreaptă. Abia după ce acest spectacol se încheie ochii turiştilor adunaţi aici se îndreaptă către acoperişul turnului unde un cavaler auriu bate orele cu un ciocan puternic. După alte patru minute turiştii sunt treziţi din magie printr-un alt strigăt al cocoşului ce anunţă finalul unui spectacol cuceritor!

La Berna, capitala ţării cu producţia cea mai valoroasă în materie de ceasuri, aproape că nici nu-ţi folosesc pentru că toate clopotele bisericilor anunţă timpul exact din sfert în sfert de oră! Trebuie să ştii numai că la primul sfert se bate o dată, la jumătatea orei se bate de două ori, la fără un sfert de trei ori iar la fix sunt 4 bătăi urmate imediat de un număr de bătăi egal cu cel al orei exacte.

Nicăieri în lume ca aici la Berna n-ai să vezi turişti rămaşi cu gura căscată la aceste surprinzătoare întoarceri la copilărie: ceasul mecanic, urşii de la grotă şi baia în râul Aare! Turnul poate fi vizitat urcând trepte ce duc până în vârf, acolo unde priveliştea este o încântare.

În stânga, drumul urmează linia de tramvai către Cazinou, o clădire impunătoare aflată lângă podul Kirchenfeld. Aici, de ziua naţională a României, 1 Decembrie 2008, într-o atmosferă tipic românească, alături de diplomaţii străini acreditaţi la Berna, Gheorghe Zamfir şi-a încheiat concertul festiv cu impresionantul imn Deşteaptă-te române! A fost o seară de neuitat.

Din mijlocul podului poţi admira frumoasa clădire a muzeului de istorie şi în depărtare, dealul local Gurten, apoi zidurile Munsterului, vechiul cartier Matte, pe stânga, iar în dreapta cartierul Marzili cu splendida clădire a Parlamentului, hotelul Bellevue, şi dacă este senin – o admirabilă panoramă a Alpilor, un adevărat decor de operă.

Marzili şi Matte, în trecut zone muncitoreşti, se întind de-alungul mătcii sinuoase a râului Aare, jos, la 50 de metri sub podul Kirchenfeld construit în 1883, în stânga Matte, cu o clădire cu ceas în centrul pieţei unde se desfăşoară din mai până în octombrie un târg de antichităţi uşor îndoielnice iar în dreapta Marzili, cu piscine în aer liber lângă râul Aare unde bernezii aleargă după o zi cu soare când apa râului atinge rareori 16 grade şi atunci zic că "vara a fost ieri"! Ei nu se opresc însă până târziu în toamnă, o baie în râu dovedindu-ţi tinereţea!

Aici, într-un parc cu piscine bine îngrijite zilnic, municipalitatea a dăruit – gratis! – încă o surpriză bernezilor care sosesc aici vara la întâlnirea cu valurile albastre ale învolburatului râu. Se spune că dacă ai făcut numai o baie în Aare unde apa rar atinge 17 grade, eşti deja bernez!

Toate aceste zone pot fi străbătute pe jos cu uşurinţă, dar în Marzili şi Matte s-ar putea să preferaţi să urmaţi exemplul localnicilor: coborâţi pe jos şi apoi luaţi un mijloc de transport ori trenuleţul vechi, cel mai scurt traseu public din Europa, lung de 106 metri ce leagă Bundeshauss, palatul Parlamentului, de cartierul Marzili.

La capătul podului Kirchenfeld se află Helvetiaplatz, sinonimă cu piaţa muzeele, fiind locul unde se întâlnesc cele mai multe dintre ele, fiecare cu o anume specificitate.

Pentru o vizită de doar o zi ne putem mulţumi cu ceea ce am văzut până aici!

Dacă dispuneţi de câteva zile trebuie neapărat să vizitaţi emblematicele muzee din Berna aflate la capătul podului Kirchenfeld, în Helvetiaplatz, sinonimă cu piaţa muzeele, locul unde se întâlnesc cele mai multe dintre ele, fiecare cu o anume specificitate.

Nu mi-a fost uşor în cei 12 ani petrecuţi departe de ţară, în India, la Bombay şi New Delhi ori în Egipt, la Cairo, dar nu am făcut din asta o tragedie, ci dimpotrivă am reuşit să înteleg civilizaţiile vechi şi noi respectând tradiţiile, înţelegând istoria, regulile şi simţămintele indienilor şi egiptenilor, mai ales că un

diplomat trebuie să împlinească un rol patriotic în care politica primează, dar care trebuie să servească mai întâi interesul ţării şi să se raporteze la relaţiile internaţionale.

Studiile şi impresiile asupra acestor copleşitoare civilizaţii timp de peste 8 ani m-au ajutat să înfirip la Cairo câteva dintre cărţile dedicate viitorilor turişti români, *Indiei, şi Impresii de călătorie* cărora li se alătură ediţia a doua la *Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor,* scris la Berna ce adăugă celor peste 90 de muzee descrise, unele dintre cele mai mari din lume, am numit aici Ermitaj, Luvru, British Museum, Tower of London, Victoria & Albert, Tate Gallery, Versailles, Musei Vaticani, Borghese, Pergamon, Albertino, Metropolitan si Brooklyn din New York - pe acelea din frumosul oraş medival Berna, aşezat pe malurile învolburatului râu Aare, cu ape albastre ca marea.

Primul muzeu de aici, muzeul de istorie, se află la capătul podului Kirchenfeld.

În faţa muzeului, după ce am trecut pe podul înalt Kirchenfeld care leagă centrul de muzeu, ne întâmpină o fântână la baza monumentului "mamei Elveţia", un complex statuar impresionant cu o frumoasă femeie în centru şi scene din viaţa cotidiană, ridicat în urma deciziei din 1908 a Uniunii Telegrafice Internaţionale de la Lisabona cu sprijinul statului francez. Uniunea Telegrafică Internaţională a fost fondată la Paris în 1865. Monumentul este opera lui Giuseppe Ropmagnoli şi a fost terminat în 1922.

Muzeul găzduieşte o colecţie de tablouri şi sculpturi obişnuite aduse în urma victoriei asupra Burgundiei. Surprind aici magnificele tapiserii flamande medievale, precum "tapiseria celor o mie de flori", piesa de rezistenţă a colecţiei, ultima dintr-un set de opt tapiserii, realizate în 1466 la Bruxelles şi furate de armatele din Berna în timpul războielor din anii 1476-1477, când locuitorii Bernei l-au alungat pe Carol Temerarul înapoi în Franţa, arme şi armuri, blazoane şi stindarde, comori şi icoane bisericeşti, monezi şi medalii precum şi 47 dintre originalele sculpturilor Judecatei de Apoi de pe portalul marii catedrale. La mezanin, o inedită expoziţie

islamică, are printre exponate o bogată colecţie de arme, ceramică şi chiar un manechin purtând o uniformă de războinic din Turkistan, iar la subsol este o interesantă colecţie cu tema ”dansul morţii”, o adevărată obsesie a artiştilor medievali, întâlnită şi în Munster, în dreapta, lângă altar.

Muzeul deţine copii ale picturilor din 1516-1517 ce decorau zidul mănăstirii dominicane din oraş, astăzi distruse. Este o înşiruire de 24 de imagini pline de viaţă, care vă vor infiora cu siguranţă, dar şi încânta prin fineţea execuţiei, chiar dacă sunt realizate în 1649. În altă parte a vastului subsol al muzeului sunt reproduse realist şi detaliat interioare ale locuinţelor din secolele XVII şi XVIII. Urcând spre nivelurile superioare admirăm portretele de epocă înfăţişând 280 de ţărani şi meşteşugari elveţieni, purtând veştminte tradiţionale realizate la sfârşitul secolului al XVIII-lea.

De aici mergând pe Thunstarasse 1 km ajungem la Nunţiul Apostolic care are în faţă o clădire veche transformată acum într-o fântână impresionantă: la baza ei apa curge în cascadă din gura unui leu. Din laterale apa ţâşneşte din alte două capete de lei şi perechi de şerpi încolăciţi. În faţa noastră se ridică o arhitectură barocă cu doi păuni auriţi care stau pe stâlpii unui balcon din grilaj aurit sprijinit de coaloane deasupra cărora stă scris în piatră: Musis et Patriae. Uşa din balcon, şi ea din grilaj aurit, are deasupra emblema Bernei – ursul brun pe un scut aurit.

Doi lei în oglindă parcă păzesc întreaga compoziţie care se termină în vârf cu statuia unui roman cu lance şi scut. Lateralele se termină cu două obeliscuri.

Un alt muzeu, potrivit pentru un oraş aflat chiar lângă munţi, muzeul alpin elveţian, prezintă toate aspectele vieţii din munţi, într-o manieră inteligentă şi nouă. De la turism la excursii şi viaţa celor care locuiesc în Alpi, fauna şi flora, impactul industriei asupra munţilor, nimic nu a fost uitat! Munţii sunt prezentaţi în cadrul muzeului prin intermediul imaginilor şi al machetelor detaliate.

Muzeul de artă din Berna aflat în Helvetiaplatz la numărul 1, găzduieşte numeroase expoziţii de artă contemporană iar muzeul de istorie naturală din Bernastrasse numărul 15 are cea mai mare

colecţie de diorame din Europa, tablouri de mari dimensiuni alcătuite din mai multe planuri care sub efectul unui joc de lumini dau senzaţia realităţii. Mai sunt de admirat aici vasta colecţie de minerale, dar şi un exponat aparte: “Barry”, un St. Bernard împăiat, cu celebrul butoiaş de rachiu la gât. Pe Helvetiastrasse, la numărul 16, muzeul comunicaţiilor, prezintă evoluţia media şi a comunicaţiilor de la timbrele poştale la primele telefoane şi până la magia de azi a internetului.

Pentru gurmanzi Berna mai ascunde o surpriză pe Langgasstrasse, la numărul 49a. Aici este clădirea Unitobler, fabrica unde se producea celebra şi delicioasa ciocolată Toblerone. Astăzi ciocolata este produsă în altă parte, lângă Berna, iar clădirea este folosită de Universitatea din oraş.

Pe Hodlerstrasse la numărul 8-12, la mică distanţă de gară, se află Kunstmuzeum – principalul muzeu de artă ce găzduieşte pe lângă lucrările lui Paul Klee, uimitoare alegorii, peisaje şi portrete semnate Ferdinand Hodler, lucrări de Stauffer, Anker şi Kocking.

Din păcate, cea mai mare parte a celor peste 2000 de piese din colecţia Paul Klee sunt în depozitele muzeului, aşa că nu veţi avea prilejul să le puteţi admira. Pe lângă operele lui Paul Klee şi a altor pictori elveţieni, putem admira aici numeroase opere semante de Fra Angelico, Cezanne, Matisse, Picasso, Roualt, Kandisky, Modigliani, Giacometti, Pollock, Rothko, Miro şi mulţi alţii, majoritatea prezentate în expoziţii permanente. Nici artiştii contemporani nu au fost uitaţi, fiind preferaţi cei elveţieni.

În apropiere este şi Frauen-Kunstforum, un mic muzeu dedicat pictoriţelor elveţiene contemporane, o iniţiativă lăudabilă, completată de o cochetă cafenea şi o mică librărie.

Pornind de la Consulară, din Brunadernstasse 20, pe Steinerstrasse sau Bockinstrasse se ajunge la un lac înconjurat de alei bordate cu flori ce te conduc la Complexul expoziţional, Zentrum Paul Klee. Parcul se numeşte Serpentine Egelsee şi e un proiect comun al municipalităţii împreună cu grădina botanică din Berna şi câţiva arhitecţi de renume. În parc este o copie după o pictură a lui Paul Klee – Monument in Fruchthland(ţinutul fertil).

Drumul şerpuieşte printre pajişti cu oi păscând, o fermă cu ponei şi cai antrenaţi de fetele proprietarului – până la autostradă, unde se văd siluetele ondulate ale acoperişurilor Complexului Paul Klee, proiectat de Renzo Piano(autor al Centrului Pompidou şi faimosului aeroport pe mare Kansai), alcătuit din trei clădiri unde sunt expuse majoritatea dintre cele 4000 de opere ale celui mai prolific artist al Elveţiei. Aici se ţin conferinţe, recepţii...

Paul Klee, fiul artist al oraşului, în mod ironic, nu a fost cetăţean elveţian în timpul vieţii, deşi s-a născut la Berna şi a petrecut cea mai mare parte a vieţii sale în Elveţia. Naţionalitatea sa a fost impusă de aceea a tatălui care era german.

Mersul cu bicicleta sau pe jos nu e o ciudăţenie în Elveţia după cum nu constituie o curiozitate faptul că cei 7 membri ai coaliţiei guvernamentale dintre care unul este pe rând preşedinte timp de un an trebuie să-şi asigure singuri locuinţa. De fapt nici măcar nu există o reşedinţă oficială şi este foarte probabil ca preşedintele Confederaţiei Elveţiene să meargă la serviciu cu tramvaiul! În toate oraşele există centre de închiriat biciclete şi, un element specific, în Elveţia trenurile au vagoane speciale pentru transportul lor în mai toate destinaţiile, pentru că aici ciclismul este mai mult decât un sport naţional! El este o obişnuinţă, peste tot în oraşe trasee speciale lor fiind marcate cu linie galbenă. Firesc, singurele drumuri interzise mersului pe bicicletă sunt autostrăzile.

Printre minunatele lucruri întâlnite aici la Berna a fost întâlnirea cu acest miraculos râu Aare. O călătorie pe malul lui drept pe cheiul Dalmazi, imediat ce ai trecut podul cu acelaşi nume venind din Marzili, ne întoarce în copilărie: o întreagă poveste cu ponei, raţe, flamingo, pelicani, mistreţi, capre, antilope. Municipalitatea a transformat malul râului într-o adevărată grădină zoologică, parcul Tierpark - Dahlholzli devenind o plimbare plăcută cu opriri pline de surprize şi amuzament mai ales pentru copii, iar pentru adulţi o petrecere de neuitat cu grătare amenajate chiar pe malul râului.

În apropiere se află chempingul Eichholz un loc plăcut şi atrăgător, pe malul râului Aare, la doi paşi de centru, cu preţuri

foarte atrăgătoare: pentru două persoane cu cort costă în jur de 25 de franci iar o cameră cu trei paturi 30 de franci! De reţinut şi important pentru cei cu un buget destinat mai mult pentru intrarea la muzee ca şi faptul că oraşele elveţiene au piste speciale pentru biciclişti, chiar şi pe drumurile naţionale. Mai mult, în oraşe sunt centre speciale pentru închirierea bicicletelor iar pentru distanţe mari poţi călători chiar în tren cu ele!

Malurile râului au poteci asfaltate special pentru biciclişti şi alergători, trepte care te conduc direct în apă, ştranduri cu intrare liberă, terenuri amenajate pentru volei, badmington, tenis, patinaj, schi...

Sportul în Elveţia se practică de la cei mici - cărora li se cumpără biciclete fără pedale, tocmai pentru a se obişnui cu efortul - până la cei în vârstă, care se plimbă pe trotuare special amenajate aflate chiar pe lângă autostrăzi şi de foarte multe ori mi-a fost dat să-i surprind nu numai pe bicicletă dar şi pe trotinetă!

La sfârşitul plimbării noastre urcăm în Elfenau, o zonă cu parcuri şi vile, uneori ferme de vaci, poteci şi plaiuri cu grătare special amenajate, dar şi străzi întregi cu sedii ale ambasadelor ţărilor acreditate în Elveţia.

De-alungul timpului, în excursiile prin ţările vizitate, peste 45 din 4 continente, m-au fascinat sediile ambasadelor acreditate în ţările respective, dar după periplul diplomatic din India şi Egipt, la New Delhi şi Cairo ele au constituit subiectul uneia dintre cărţile scrise la Cairo, "Impresii de călătorie". Îmi aduc aminte ce plăcere era la New Delhi să străbaţi Shanti Path, unul din principalele bulevarde ale marii metropole, locul sediilor celor mai importante ambasade: Canada, Franţa, SUA, China, Anglia, RFG, Rusia, fiecare clădire dezvăluind personalitatea ţării prin afişarea arhitecturii, nemaivorbind de mărimea terenului marcând parcă prin aceasta şi importanţa locului în lume! Ambasada S.U.A. se întindea la New Delhi pe 3 străzi, un mic cartier, cu magazine şi chiar terenuri de sport în incintă. Urmau, bineînţeles, cele ale Rusiei, Chinei, Angliei, Germaniei, Franţei ...La fel de mari erau şi sediile

din Cairo, Singapore, Colombo, Kuwait, Damasc, Amman, Beirut, Roma şi în toată Europa.

Aici la Berna, sediile sunt modeste, semn că banul e cheltuit cu grijă. Impresionează sediile ambasadelor Cehiei, României, Italiei, Franţei, Suediei, Poloniei, Nunţiului Apostolic, Germaniei – singura cu un domeniu imens şi Serbiei, clădiri înconjurate de parcuri şi alei frumos întreţinute unde se desfăşoară multe dintre recepţii şi întâlniri culturale. Nu aceleaşi impresii lasă sediile noi, austere, ale Marii Britanii şi SUA.

În apropiere de Berna în drumul către Zurich, la Grauholtz, ieşind spre Soloturn vizităm la Mooseedorf munumentul dedicat celor 1000 de elveţieni care au rezistat eroic unei supraarmate a lui Napoleon Bonaparte la 1798. O coloană întreruptă cu o coroană de lauri din piatră omagiază luptătorii care şi-au dat viaţa pe cmpul de lângă pădurea Grauholtz: printre ei şi un von Erlach care s-a salvat.

Dacă aveţi la dispoziţie o săptămână trebuie neapărat să vizitaţi împrejurimile Bernei. O excursie până la Affoltern, în zona Emmental, vă introduce în paradisul montan cu drumuri înguste, dar asfaltate până în vârful dealurilor înalte, şerpuind printre case vechi cu etaje din lemn, cu acoperişuri ondulate şi ziduri căptuşite ordonat cu lemne gata tăiate pentru la iarnă, cu vaci Siemental care pasc disciplinat şi ele pe pajişti dinainte pregătite de fermieri şi mai ales, n-o să credeţi - decât dacă ajungeţi sus în vârf, acolo unde sunt plasate mai toate satele elveţiene - în mirajul fabricării celebrului caşcaval, chiar în faţa dumneavoastră! Alături de plăcerea de a gusta din peste 20 de feluri de caşcaval - dulce, sărat, cu nuci, cu alune şi cu tot felul de fructe, mai moale, mai tare ori mai uscat, în funcţie de timpul procesului de fabricaţie ce se întinde până la 2 ani pentru cel de înaltă calitate - asişti aici la toate etapele transformării laptelui, de la preluarea lui prin colectare de la săteni, singura în care intervine omul, până la obţinerea produsului finit obţinut prin asistarea cu mijloacele tehnicii moderne, calculatoarele! Pentru că, de la subsolul fabricii şi până la etaj, nu există decât un singur operator ce urmăreşte pe ecrane timpii şi temperatura operaţiunilor, restul procesului se desfăşoară automat prin conductele speciale ce

conduc laptele spre diferitele faze. Abia la sfârşit se intervine manual pentru uscare prin întoarcerea roţilor mari de caşcaval de pe o parte pe alta şi, în final, când li se aplică eticheta cu un aparat special. Iar dacă ai curiozitatea să vezi cum se pregătea caşcavalul pe vremuri, într-un ceaun, la foc încins din lemne, există în apropiere un muzeu aflat într-una din casele vechi unde şi azi un veteran încearcă să atragă turişti dornici să-şi pună pe el numele ca semn de amintire în schimbul cumpărării lui.

Până la Affoltern, o oprire la Burgdorf vă destăinuie viaţa medievală menţinută între zidurile vechi ale castelului în timp ce vizitele la Biel/Bienne şi Neuchatel vă bine dispun cu atmosfera carnavalelor dacă întâmplător sunteţi acolo toamna când se culeg strugurii iar sătenii scot mustul în faţa caselor şi vă energizează apoi pentru o călătorie spre Interlaken, oraşul dintre cele două lacuri, Brienz şi Thun, iar atmosfera mirifică a oraşelor Spiez şi Brienz nu vă dă răgazul să respiraţi pentru că, în drum spre Lausanne şi Geneva, primul lucru pe care îl veţi vedea este superbul oraş Montreux cu o privelişte a lacului Leman încântătoare. Oraşul vechi păstrează şi se mândreşte cu nume precum Rousseau, Rilke, Mendelssohn sau Stravinsky, dar şi cu statuia starului muzicii pop Freddie Mercury, aflată chiar pe malul lacului.

În drum spre castelul feudal Chillon aflat lângă Montreux, veţi trece prin câteva grădini de-a dreptul spectaculoase. Castelul a fost construit în 1160 iar din secolul XIII a fost casa contelui de Savoia. Aici au poposit faimoşii Victor Hugo şi Lord Byron care a scris "Prizonierul din Chillon".

Matterhorn-ul a fost cel care a făcut din Zermatt una dintre primele staţiuni alpine din Eveţia care şi-a câstigat de-a lungul anilor renumele mondial. Zermatt, situat la picioarele impunătorului Matterhorn, este o lume fără maşini. Maşinile electrice, săniile şi căruţele trase de cai sunt singurele mijloace de transport permise în această zonă. Pitorescul sat de munte este în zilele noastre cea mai importantă staţiune turistică. Odată ajunşi în Zermatt veţi avea timp să vizitaţi staţiunea şi multele sale magazine. Alt lucru pe care trebuie să-l faceţi este să luaţi trenul Gornergrat care urcă până la

peste 3000 de metri, acolo unde veţi fi copleşiţi de priveliştea asupra muntelui Matterhorn care vă taie respiraţia.

Având la dispoziţie două săptămâni nu trebuie ratate muzeele din Geneva, Zurich, Basel, Lausanne şi Lucerna.

Geneva – un oraş cosmopolit este sediul celor mai importante organizaţii internaţionale, al doilea după New York. Aici se află Palatul Naţiunilor şi un interesant muzeu internaţional al Reformei cu o istorie de la origini şi până azi dar şi opera şi influenţa lui Jean Calvin, manuscrise şi cărţi rare, gravuri şi tablouri.

Zurich – inima comercială a Elveţiei, cu numeroase centre de cercetare din toată lumea datorită impozitelor mici practicate este cotat ca oraşul cu cea mai bună calitate a vieţii dar şi cel mai bogat oraş european. Considerată capitala culturală a Elveţiei, Zurich găzduieşte un număr impresionant de muzee dintre care se detaşează muzeul naţional al Elveţiei şi Kunsthaus. Basel – al doilea ca mărime după Zurich, concentrează aproape 40 de muzee, teatre, diferite galerii de artă contemporană şi clasică dintre care amintim muzeul de istorie naturală, muzeul de artă contemporană, muzeul muzicii şi muzeul arhitecturii elveţiene. Lausanne – un oraş universitar cu o mare diversitate culturală, gazdă a muzeului Olimpic, cel mai vizitat obiectiv turistic şi baletul Bejart, unul din cele mai renumite din lume.

Mai mult, dacă doreşti o excursie completă trebuie adăugate vizite în fascinantul Grindelwald, extravagantele Gstaad, Crans Montana, Davos şi St. Moritz, extremul Adelboden – renumit prin pârtiile sale de dificultate mare alese ca etapă a cupei mondiale de schi, Zurich – oraşul bancar şi St. Gallen cu impresionanta bibliotecă abaţială, Geneva – sediul organizaţiilor internaţionale, cu inegalabila fântână Eaux Vives aflată pe lacul Leman, conservatorul, unde Dinu Lipatti a fost profesor în ultimii ani ai vieţii şi Chene-Bourg unde e înmormântat, Lucerna - oraşul celor mai multe case cu picturi pe faţade, unde poţi admira de pe podul Capelei construit din lemn în 1333 râul Reuss ce se varsă în lac, Solothurn - un oraş renăscut pe ruinele unei fortăreţe romane - unde ai impresia că te-ai rătăcit undeva în Italia când intri în catedrala

Sfântului Urs construită de Gaetano Matteo şi Paolo Antonio Pisoni şi priveşti imensele fresce cu scene biblice realizate de Francesco Pozzi şi Domenico Corvi, Rutli acolo unde s-a semnat primul act al Confederaţiei în 1291, Bellinzona şi Lugano unde ai ocazia să treci prin lungul tunel de 17 kilometri de la Saint Gotthard aflat la o înălţime de 2100 m ori cel de la St. Bernardino din apropiere aflat la 2065 m înălţime sau cel mai înalt tunel, Saint Bernard, situat la 2469 m care face trecerea în Italia prin Aosta la Torino. Pe drumul spre Milano de la Lucerna la Como sunt cele mai multe tuneluri şi parcă să te obişnuieşti cu ele se începe cu unul de numai 9,7 KM numit Serehisburghener, urmează Saint Gotthard de 17 Km şi se termină cu cel de lângă Lugano de 7,5 Km! În prezent se lucrează la cel mai mare tunel din Europa de 56 Km.

Nu în ultimul rând, dacă nu v-au satisfăcut micile magazine din centrul Bernei, amatorii de Mall pot ajunge uşor la Westside, o construcţie cu o arhitectură modernă realizată de Daniel Libeskind, cu peste 55 de buticuri, aflată în afara oraşului, pe autostrada către Lausanne la numai 5 minute de mers cu maşina.

Şi pentru că Zahrigen a fost şi întemeietorul oraşului Fribourg în 1157 o vizită aici, într-o zonă unde se vorbeşte curent franceza, trebuie să înceapă la catedrala aflată în centru. Multe de aici seamănă cu Berna, înlocuind doar râul Aare cu Sarine.

Continuăm spre Bulle, apoi trecem prin La Tour-de-Treme şi ajungem la Broc – unde vizităm fabrica de ciocolată Nestle, vizionăm un film cu istoria fabricii, o expoziţie cu utilaje vechi, gustăm din mostrele de ciocolată, facem cumpărături. Ce bine că am vizitat-o, pentru că acum se plăteşte intrarea 10 franci.

Charmey o zonă încântătoare cu ape termale în toate sezoanele şi iarna te întâmpină cu pârtii cât cuprinde, deşi orăşelul are numai 2000 de locuitori! Acelaşi lucru întâlnim şi la Les bain de la Gruyere.

Să descoperim acum ţinutul Berner Oberland unul din cele mai frumnoase şi căutate zone turistice, paradis al schiorilor şi fanaticilor excursionişti. În plimbările noastre vom porni din Berna către mai toate destinaţiile din Elveţia.

Către sud, la 25 Km de Berna se află oraşul Thun de unde râul Aare, după ce a trecut prin lacul Brienz renaşte din lacul Thun şi-şi continuă drumul spre capitală. Interlaken este oraşul dintre cele două lacuri Thun şi Brienz. La întoarcere spre oraşul Thun, vizităm cetatea construită de Zahringen în 1190 şi castelul Schadau devenit acum restaurant, înconjurăm lacul Thun, vizităm grota St. Beathus, oraşul Spiez, Brienz.

Berner Oberland e regiunea renumită în pârtii de schi. Cele mai apropiate de capitală se află pe drumul spre Thun urmând autostrada până la primul tunel iar după 6 km ieşim la dreapta spre Zwiesimen, pe drumul naţional, lăsăm în stânga localitatea Wimmis cu un mic castel drept primărie acum, continuăm până la al doilea tunel şi după 2 km avem de ales să mergem înainte spre celebrele Zwiesimen şi Gstaad sau ieşim la stânga către pârtiile de la Springenboden, Wiriehorn şi Grimialp.

Dacă sunteţi la Berna iarna este păcat să nu vizitaţi pârtiile din apropiere urmând autostrada spre Interlaken iar după numai 30 de minute, după primul tunel o luaţi la dreapta spre Wimmis şi aproximativ încă doi kilometri după ce aţi trecut de al doilea tunel vă îndreptaţi spre stânga 7 Km pe un drum de ţară spre Wiriehorn şi apoi Grimmialp.

Pârtia de la Wiriehorn e înconjurată de cabane unde puteţi închiria un apartament cu numai 80 de franci. Alţi 7 kilometri şi drumul se termină la pârtia de la Grimmialp unde există şi o pârtie pentru începători. Pe acelaşi drum, însă mergând drept înainte 40 de kilometri, se ajunge la celebrele pârtii de la Zweizimmen şi extravagantul Gstaad.

Mergem spre staţiunile cele mai apropiate de Berna, Wiriehorn şi Grimialp aflate doar la o oră de mers! Intrăm în Berner Oberland prin Simmental. Trecem printr-un mic sat feremecător cu adevărate case elveţiene cu acoperişuri ondulate şi o mulţime de

flori la balcoane din lemn. De fapt în toată Elveţia casele sunt din lemn, cel mai ieftin şi la îndemă material de construcţie. În general sunt casele vechi transmise din generaţie în generaţie, moştenite de la părinţi. Cele mai vechi au lângă ziduri, sub streaşină lemne tăiate şi frumos aranjate, gata pregătite pentru iarnă. Primul sat mai mare Oey arată ca un mic orăşel cu staţie de gară şi supermartketuri. Este zona Diemtigtal iar drumul de ţară asfaltat perfect şerpuieşte urmând valea unei pârâu de munte curat şi îngrijit, parcă am fi pe drumul de la Buşteni spre cabana Gura Diham. Este şi locul preferat pentru că aici totul seamănă ca acasă! Doar drumul e altfel, asfaltat! Parcurgem 7 Km până la Wiriehorn, prima oprire, unde e o pârtie abruptă dotată cu o telecabină la fel ca aceea de la pârtia Kalinderu din Buşteni. Pârtia însă e de două ori mai mare, centrele de închirire au iarna schiuri, clăpari, patrine, iar vara biciclete pentru traseele de munte. Sus, la jumătatea pârtiei se află câteva cabane mari, din lemn, de 3 etaje ale sătenilor din satul Entschwill cu apartamente puse la dispoziţia turiştilor din străinătate. Vin aici pe lângă nemţi, englezi, francezi şi turişti înstăriţi din Africa de Sud. Preţul este de numai 80 de feranci un apartament de 3 camere cu tot confortul plus bucătărie, însă programările sunt făcute deja pe 3 ani. Ce e de reţinut că satul se întinde până în crestele munţilor pe un drum asfaltat, e drept foarte îngust, până în casele loicalnicilor. Dacă cabanele seamănă cu cele din Predeal, casele din sat sunt modeste, în schimb fiecare gospodărie are vaci, oi, capre şi păsări. Şi mici tractoare şi maşini de oraş.

Cea de-a doua staţiune, Grimialp se află la o distanţă de încă 7 Km şi aici drumul asfaltat se termină. Însă vara excursioniştii pot urca pe poteci marcate iar iarna fondiştii sunt peste tot. Din nou o pârtie abruptă cu telecabine pentru urcat în vârf, dar aici există şi o pârtie pentru începători. Pentru 14 franci dacă ai echipament, poţi coborî fără prea mari griji că n-ai să reuşeşti s-o străbaţi, petrecând o zi întreagă între 10 şi 16.00 coborând pe schi sau servind masa şi un vin fiert la restaurantele de aici Eggli si Spillgerten. Peisajul e încântător, iar puştii de 5-6 ani zburdă pe lângă tine cu iuţeală şi

adesea fără beţe! În weekend pasionaţii coboară din vârf cu parapanta. Amatorii de patinaj au alături şi un patinuar artificial.

Dacă doriţi pârtii perfermante trebuie să alegeţi Grindelwald, Zwiesimen, Gstaad, Crans Montana, Davos, Saint Moritz ori Adelboden.

Înainte de Interlaken spre dreapta se ajunge într-un peisaj încântător la staţiunea Grindelwald, dotată cu multe pârtii la care ajungi cu telefericul sau trenuleţul pe cablu.

De la Grindelwald sau Lauterbrunnen se merge cu trenul spre Kleine Scheidegg, 2061m la poalele vârfului Eiger 3970m, apoi prin staţia intermediară Eismeer 3160m se ajunge la staţia cea mai înaltă din Europa, Jungfraujoch la 3454m, vârful Europei. De aici se vede cel mai mare gheţar din Europa, Aletsch de 23 km intrat în patrimoniul UNESCO.

Din Interlaken se poate merge şi spre Wengen şi Muren de unde cu telecabina se ajunge la Schilthorn 2970m unde admirăm cea mai spectaculară panoramă de 360 de grade a întregii regiuni din primul restaurant rotativ din lume, de acolo de unde în iarna 1967/68 s-au turnat scene cu James Bond pentrtu filmul “”On her Majesty’s Secret Service”.

Pornind din Berna, de data asta spre Frutigen suntem în drum către Crans Montana 114 Km, o staţiune renumită pentru pârtiile de schi intrate în circuitul campionatului mondial. Dar şi pentru cabanele răspândite pe culmile verzi vara, pline de zăpăda iarna.

Spre sud, din Berna se poate ajunge la Sion, o localitate unde există un castel celebru.

Al doilea centru al ONU după New York, Geneva este cartierul general al organizaţiilor internaţionale, peste 200! Dar în Elveţia mai există şi federaţia internaţională de hokei pe gheaţă, Comitetul Olimpic Internaţional de la Lausanne, Asociaţia internaţională a federaţilor de fotbal FIFA de la Zurich, Forul economic mondial din Geneva cunoscut prin adunările anuale de la Davos....

La primărie te întâmpină un mozaic cu intrarea lui Caesar în Geneva din anul 58 î.e.n. La Conservator trecem prin sala unde se

află încă pianul la care preda profesorul Dinu Lipatti. Sus la etaj o placă aminteşte perioada lui Lipatti aici. Pe lacul Leman admirăm Eaux Vives care înalţă apa la 140 de metri, iar în apropiere vizităm magazinele de lux de pe celebra Rue du Rhone. Binenţeles nu lipsesc magazinele de ceasuri cu faimoasele Patek Philippe, Cartier, Constantin Vacheron, Breguet, Longines, Mont Blanc, Montre, Frederic Constant, Hublot, Tissot şi Zenith …

Insula romantică Rousseau, numită după celebrul scriitor Jan Jaques Rousseau, oferă o privelişte excepţională. Lângă Plainpalais, un parc unde se ţine talciocul, vizităm muzeul de ceasuri Patek Philippe, o istorie a orologeriei de 500 de ani.

În apropiere de Geneva se află casa lui Dinu Lipatti de la Chene Bourg şi mormântul.

Plecăm spre Versoix unde în piaţa centrală admirăm o două sculpturi de Berindei, doi motociclişti şi alta o aluzie la zgomotul avionelor. În 1990 l-am vizitat pe Rege la el acasă dar nu a fost posibilă o întâlnire dat fiindcă era bolnav. Aveam să-l întâlnesc în 2004 la săbătorirea întrării României în NATO, la Bucureşti.

În drum spre Lausanne putem să ne oprim la Aubonne unde e reşedinţa regelui acum.

Din Geneva se trece în Franţa la Annency, Chamonix, Mont Blanc apoi pe latura de sud a lacului Leman vizităm la întoarcere Evian, trecem prin Montreux, vizităm castelul Chillon, Vevey înconjurând lacul Leman. Ne întoarcem pe valea Rhonului spre San Maurice, Martigny, zona vinurilor Chablais. Din Martigny putem să mergem către Franţa prin Chamonix, celebra staţiune montană de schi, sau în Italia, prin pasul St. Bernard, cel mai înalt, situat la 2469 m înălţime, prin Aosta în drum spre Torino...

Tot de la Berna se poate ajunge uşor la Biel Bienne, 35 km, un oraş cu o piaţetă medievală şi un castel frumos în centru. La 30 de kilometri de Berna se află Solothurn, un oraş medieval cetate cu un turn cu ceas şi două catedrale minunate, unde te simţi ca în Italia.

Trebuie spus că GPS-urile în Elveţia nu funcţionează ca în Franţa unde îţi anunţă civilizat, din timp, chiar şi camerele video

mobile. La 50 de kilometri pe autostrada spre Zurich, la Oensingen, unde vizităm castelul Balsthal, spre dreapta se merge către Lucerna şi Zug, iar la 55 de kilometri direcţia este spre Basel.

Nu poţi lăsa nevizitat Neuchatel cu celebrele fabrici de ceasuri Patek Philip, Cartier, Breitling, Tag Heure, Jaquet Droz de la Chaux-le Fond, Mont Blanc, Montre, Tissot şi Zenith de la Le Locle aflate spre graniţa cu Franţa.

Spre vest, pe autostrada spre Lausanne după 25 de km ne îndreptăm către Neuchatel, cantonul unde se realizează celebrele ceasuri elveţiene, pe un drum naţional, de data asta până la autostrada ce leagă Biel-Bienne de Neuchatel. Din acelaşi loc la întoarcere vom porni spre alte direcţii interesante: Murten, Gals şi Erlach, unele din cele mai vechi localităţi. De reţinut că această zonă e bine să fie vizitată în septembrie odată cu festivalul vinului de la Neuchatel când formaţii de fanfare sosite din canton se întreg în a oferi publicului vizitator momente folclorice plăcute alături de degustări de must şi şnaps, preparate delicioase. Lângă ei ne delectează şi ecuadorienii emigraţi aici sau sosiţi special pentru un câştig de-o vară alături de asiatici cu tot felul de preparate... După o masă copioasă, de fiecare dată la taverna elveţienilor de sorginte italiană, cu preparate de mare: caracatiţă, pornim spre Chaux-de-Fonds şi Le Locle aflate la graniţa cu Franţa, intrând pe tărâmul fabricilor de ceasuri. Prima este Tag Heure la intrarea în Chaux-de-Fonds, urmează apoi Breitling, Jaquet Droz, Patek Philip şi Cartier aflate toate într-un compaund protejat chiar de UNESCO. Ce păcat însă că nu au magazine de prezentare, aici realizându-se numai componentele, montarea făcându-se la Geneva.

Pe drumul de întoarcere de la Neuchatel, din rondul aflat lângă autostrada Berna – Lausanne ne îndreptăm către ţinutul vechii familii von Erlach trecând prin satele Gals şi Erlach, două localităţi vechi de 1000 de ani. Că este aşa ne-o dovedesc chiar casele care poartă patina veche. Deşi drumul e secundar, asfaltul e perfect, casele îngrijite iar câmpurile lucrate în parcele parcă desenate. Ajungem la castelul Erlach vechi şi el de 1000 de ani, acum transformat în şcoală, cu săli de mese în încăperi restaurate după

modelul vechi, una dintre ele – cea mare – fiind folosită drept sală de sport. Şi pentru că era sărbătoarea vinului am vizitat la parter un beci cu butoaie mari acum goale şi cazane în care se pregătea vinul de 1000 de litri. Pe pereţi mai sunt încă texte vechi rămase pe tencuială.

Afară e atmosferă de sărbătoare pe o terasă care oferă o privelişte deosebită spre lacul Neuchatel cu pante pline de rânduri perfect paralele de viţă de vie.

Ne întoarcem la rondul de dinainte de pe autostradă şi urmăm indicatorul Murten, un oraş vechi cu prima atestare din anul 515 când era numit Muratum, aflat în ţinutul lacurilor(Neuchatel, Murten pe malul căruia se află şi Biel).

Din 1013 Murten este atestat ca fortăreaţă căreia i se adaugă noi clădiri şi ziduri de apărare.

Între 1159-1179 Berchtold al IV-lea, Duce de Zahringen, construieşte oraşul ca un bastion al cantonului Berna şi Fribourg, oraşul fiind recunoscut ca liber de împăratul german Frederic II. În 1255 oraşul intră sub protecţia Conţilor de Savoia, contele Pierre al II-lea de Savoia construieşte Castelul.

În 1377 contele Amedee de Savoia confirmă privilegiile acordate ducelui Berchtold. Oraşul se dezvoltă în mijlocul unor ziduri puternice dat fiind că regele Conrad al IV-lea îi scuteşte pe nobili de taxe timp de patru ani dacă participă la construirea lui. Acest document mai există şi azi în arhivele oraşului. Castelul va fi trasformat în fortăreaţă din secolul XV, cu ziduri şi turnuri de apărare, folosit ca avanpost a celor din Berna şi Fribourg.

După marele incendiu din 1416 oraşul e reconstruit din piatră, iar din 1475 îşi proclamă fidelitatea pentru Berna şi Fribourg. Cel mai important eveniment se întâmplă în 1476 când armata ducelui de Burgundia, Carol Temerarul, asediează şi e apărat de armata confederaţiei. De atunci în fiecare an la 22 iunie e sărbătorită victoria. Pentru 300 de ani din 1484 oraşul e controlat de cele două state Berna şi Fribourg. În 1798 e invadat de francezi care distrug castelul, dar Napoleon îl redă cantonului Fribourg de care aparţine şi azi.

Se intră pe poarta Bernei construită în 1239 şi refăcută în 1778 de Niklaus Hebler din Berna, autorul celebrului turn al ceasului, Zytgloggeturm. În interior, maşinăria ceasului mai funcţionează şi azi din 1712 şi este fabricată de fraţii Ducommun din oraşul ceasurilor Chaux-de-Fonds.

Principalul bulevard, bordat de clădiri vechi şi arcade păstrate din secolul XVII şi XVIII ce adăpostesc acum magazine moderne, ne conduce către castel. Folosit ca avanpost împotriva cuceritorilor, apoi ca spital în timpul revoluţiei, cazarmă şi închisoare pe timpul ocupării de către francezi, azi el e sediul prefecturii. Grădinile de aci oferă o splendidă privelişte asupra lacului Murten sau Morat, a munţilor Jura şi a ţinutului Vully, cunoscut datorită excelentelor vinuri de la Mont Vully unde se produc specialităţi de riesling, merlot, Chardonnay, cabernet, pinot noir şi rose-ul de Vully de pe vremea celţilor. Multe din ele pot fi gustate toamna la culesul viilor după întoarcerea de la Festivalul vinului de la Neuchatel, urmând drumul chiar pe rute care poartă numele Pinot Noir, Chasselas, riviera vinului...

Urmăm strada principală către Primărie, o clădire impozantă reconstruită în 1748 după ce a fost distrusă de incendiul din 1416.

Alături se află biserica franceză construită în 1481 pe vechiul loc al capelei Sfânta Ecaterina. O placă comemorativă e pusă în onoarea reformatorului Guillaume Farel(1530).

Biserica germană e construită în 1732 în stil baroc şi e închinată Sfintei Maria.

Ne abatem şi spre oraşul Avenches, un sit vechi datând din vremea romanilor şi considerat de importanţă naţională dat fiind că pe vremea ocupaţiei de către romani era capitala Elveţiei romane(secolul I î.e.n. – secolul V e.n.). În vremea aceea oraşul avea 20000 de locuitori şi se numea Aventicum. Admirăm vestigiile vechi rămase încă pe locul lor şi folosite azi în scop cultural: amfiteatrul, teatrul, băile termale, turnul Tornallaz. Muzeul roman aflat acum într-un turn medieval de lângă amfiteatrul roman găzduieşte o colecţie de obiecte antice galo-romane, o copie a bustului lui Marc Aureliu din aur, sculpturi, mozaicuri... Castelul a

fost construit la sfârşitul secolului XIII de către un preot din Lausanne. Biserica reformată a Mariei Magdalena este construită la sfârşitul secolului al XI-lea iar primăria e atestată din secolul XV. În curtea castelului se află bustul celebrului nobil născut aici, generalul de mai târziu Guisan şi un bust al pilotului Ernest Failoubaz cu brevetul cu numărul 1 din Elveţia.

Lucerna – capitala unuia din cele mai vechi cantoane te întâmpină cu poduri vechi din lemn ce traversează râul Reuss care se varsă în partea sudică a lacului cu acelaşi nume şi renaşte din el exact în centrul oraşului, pentru ca apoi să-şi urmeze drumul către Brugg, acolo unde în 1386 Leopold III, duce de Austria, cheamă armatele, printre care şi valahi, ca să-i pedepsească pe elveţieni, acei munteni vânjoşi care mânuiau la fel de bine invincibila halebardă ca şi arbaleta. Că elveţienii erau viteji, cruzi, o dovedeşte înfrângerea habsburgilor la Sempach lângă Lucerna unde Leopold moare în luptă. Leopold făcea parte din a 10-a generaţie a familiei. Primele menţiuni despre habsburgi provin din anul 1020 când episcopul de Strasbourg, Werner şi fratele său Radbot au construit turnul alb – Habichtsburg pe malul râului Reuss. Descendenţii lui Leopold, Werner şi Radbot au început să folosească numele leagănului familiei lor. Prin urmare ei erau cei de la Habichtsburg de Habsberc, pentru ca în cele din urmă să se ajungă la Habsburg. La mijlocul secolului XII domeniile lor s-au extins spre nord către Rin, dincolo de Pădurea Neagră dar şi spre sud în Elveţia. Prima construcţie ecleziastică în Elveţia a fost ridicată la Muri în 1027 – abaţia Muri. Apoi, un secol mai târziu, au stăpânit pământuri de la Basel până la Lucerna.

În sudul lacului Lucerna pe 35 de kilometri se află locul legendarului Wilhelm Tell şi localitatea Rutli acolo unde s-a semnat în 1291 jurământul celor trei confederaţi împotriva asupritorilor habsburgi.

Înainte de a ajunge la Zurich poposim la Brugg îndreptându-ne spre locul Konigsfelden(câmpia regelui) unde se află capela familiei Habsburg, aproape de locul asasinării lui Albert de către un nepot al lui Rudolf, Ioan. Biserică franciscană din 1308 aflată la

Brugg, în cantonul Aargau, aproape de Zurich, la Konigsfelden este capela familiei de Habsburg, locul unde se regăseşte identitatea lor dinastică. Albert şi Leopold s-au jertfit în slujba Domnului şi a familiei. Ferestrele şi vitraliile de aici întruchipează spiritul cavaleresc, virtuţile familiei Habsburg care au triumfat prin spirit religios, prin credinţă în tainele bisericii şi prin refugiul în tradiţiile protectoare ale familiei. Moartea lui Leopold şi înmormântarea lui aici e comemorată printr-o succesiune de picturi ce împodobesc pereţii bisericii şi ai camerei tezaurului. Ferestrele zvelte cu ogive constituie prima realizare documentară ilustrată într-o formă dramatică de maximă intensitate a legăturii simbolice pe care habsburgii doreau să o perpetueze. Multe dintre picturile de pe ferestre datează din perioada înmormântării lui Leopold. De construcţia capelei s-a ocupat soţia şi familia. În apropiere de Brugg, satul Habsburg găzduieşte castelul familiei, folosit în acele vremuri ca reşedinţă în Elveţia.

Mănăstirea de la Konigsfelden se află în vicinătatea castelului de origine al habsburgilor din satul Habsburg, în mijlocul ruinelor romane de la Vindonisa, amintind de urmele esenţiale lăsate de habsburgi în istorie şi anume asasinatul din 1 mai 1308 al regelui Albert I de Habsburg de către nepotul său Ioan de Swab. Văduva regină Elisabeta fondează aici o mănăstire princiară căreia îi dă numele de Konigsfelden. În 1311 se instalează aici 6 călugări. După moartea în 1313 a reginei, de mănăstire se ocupă fiica sa Agnes, regină a Ungariei, care are grijă de realizarea vitraliilor. După moartea sa în 1364 mănăstirea intră în declin, iar după cucerirea de către Berna în 1415 se rup legăturile cu fondatorii. Prima piatră a mănăstirii e pusă în 1310. Un mormânt din marmură neagră se află în centru păstrând un descendent până în 1807 când a fost transferat la Sf. Paul în Carintia. Părinţii regelui asasinat sunt donatorii celebrelor vitralii din 1325-1330: patimile lui Cristos, Crucificarea şi Învierea, precursorii lui Isus, Sf. Ioan Botezătorul şi apostolul Paul, martiriul Sfintei Ecaterina, moartea şi venerarea Sfintei Marii.

În 1173 habsburgii moştenesc dreptul asupra oraşelor Semoach şi Willisan. Apoi şi îndepărtatele Schweiz şi Nidelwalden ca şi Zurich şi Lucerna. Chiar au deschis drumuri în munţi spre Italia, St. Gotthard, construind un pod uimitor ce traversa Alpii.

Insbruck, Graz, Linz, Salzburg – sunt oraşe imperiale ale habsburgilor. La Insbruck e palatul lui Maximilian.

În timpul lui Franz Joseph II mareşalul Radesky are grijă de el în timpul revoluţiei din 1848 în Italia. Radesky e eroul războiului împotriva lui Napoleon – marşul a fost scris de Johann Strauss pentru aşi salva fiul de la o moarte sigură.

Franz Joseph a fost căsătorit cu Sisi(Elisabeta) care a vea să fie ucisă în 1898 la Geneva de lama pumnalului unui anarhist italian.

Şi Carol Temerarul a sfârşit mort într-un şanţ în afara oraşului Nancy în urma unei lovituri produsă de o halebardă mânuită de un elveţian care i-a sfărâmat ţeasta.

În cantonul Schwyz se aflǎ aşezământul Einsiedeln, un loc special, unul din locurile de pelerinaj importante din Elveţia.

Istoria mănăstirii benedectine începe cu Sf. Meinrad a cărui relicvă (capul) se află într-o casetă din argint în altar. Sfântul s-a născut în jurul anului 800 undeva între Tubingen şi Rottenburg, iar părinţii l-au dat trimis la renumita şcoală monastică de la Reichenau unde intră apoi la mănăstire.Având vocaţia de hermit, pustnic, se retrage în pădure iar pe locul acela ridică o mică capelă în 835 unde rămâne 26 de ani până la moarte. În ianuarie 861 e atacat de doi hoţi care-l ucid. Rămâne în urmă legenda care spune că două păsări pe care le-a salvat din ghearele animalelor îşi arată gratitudinea urmărind pe cei doi hoţi până în vale unde sunt arestaţi pentru crimă. Cele două păsări sunt acum prezente pe emblema bisericii. După moartea sa locul rămâne părăsit pentru 40 de ani până când preotul Beno din Strasbourg vine aici şi reface capela. Apoi construieşte împrejur case uinde hermiţii pustnicii vor trăi în uniune.

Acum începe istoria mănăstirii benedictine în 934 când devine primul stareţ. Otto I care doreşte să-şi mărească imperiul ca

şi predecesorul său Carol cel Mare începe construcţia mănăstirii care azi aparţine cantonului Schwyz. În 1314 elveţienii sunt atacaţi de habsburgi care preiau controlul mănăstirii dar vor fi înfrânţi în bătălia de la Morgarten 1315 iar după victoria de la Sempach din 1386 îi forţează pe habsburgi să le redea protectoratul asupra mănăstirii. Până în secolul XIII mănăstirea benedictină Einsiedeln şi-a extins teritoriile şi acceptă numai pe călugării din familiile nobile. Reforma prinde aici doar doi călugări ale căror îndatoriri sunt preluate de Huldrich Zwingli reformatorul Zurich-ului pe timpul căruia îşi pierde multe din proprietăţi. Intervine protectoratul Schwyz care conferă conducerea unui preot din St. Gallen şi se redeschide mănăstirea strict sub regulile benedectine. Când francezii invadează ţara şi o ocupă, mănăstirea era refăcută în stil baroc, dar în 3 mai 1798 soldaţii conduşi de generalul Shauenburg confiscă mănăstirea şi-l înlătură pe preot, dărâmând capela. În epoca catolică mănăstirea rezistă din nou şi renaşte, iar în timpul papei Pius al X-lea este recunoscută de Vatican. Aici vor trăi 200 de călugări. În 1984 papa Ioan Paul al II-lea o vizitează.

Urmele influenţei italiene se văd şi azi datorită nobilului conte Luigi Ferdinando Morsigli din Bologna, frecvent vizitatar, care aduce aici un arhitect, urmaş al celebrului Bernini. Biserica are 3 părţi iar în centru un spaţiu oval care adună credincioşii lângă Lady Chapel. În 1723 se ridică capela proiectată de Moosbrugger.

Miraculoasa statuie a Fecioarei cu Pruncul din capelă a fost creată de un artist anonim în secolul XV.

Mai întâi, după 40 de ani de la moartea Sf. Meinrad capela construită pe ruinele celei vechi a fost dedicată Mântuitorului.Apoi a fost dedicată Sf. Fecioare.

Toată lumea se întreabă de ce feţele sunt negre?

Există o singură explicaţie: în timp ele s-a înnegrit de la fumul ars al uleiului din candele care a acoperit culorile originale, devenind Madona Neagră cu pruncul. Şi datorită ei mănăstirea este loc de pelerinaj internaţional dat fiindcă credincioşii o considereră aducătoare de munini!

Deasupra capelei conţinând miraculoasa statuie domul se sprijină pe doi stâlpi centrali la 20 de m înălţime. Altarele din stânga şi dreapta capelei sunt dedicate Sf. Iosif, soţul Mariei şi Sfintei Ana, mama Mariei.

Altele sunt dedicate Sf. Meirad şi Benedict. Cupola galbenă e înltă de 37 m.

Fraţii Cosmas Damin şi Aegid Quirin Asam sunt artiştii care au decorat-o. Principala temă este adevărul etern. Totul emană bucurie şi joacă de copii cu îngeri peste tot, pe cornişe, pe capiteluri, pline de exuberanţă, subliniinând demnitate şi devoţiune, graţie desăvârşită. Figurile reprezintă adulţi, preoţi şi călugări, gravi, demni şi aparţin italenilor Carlo şi Diego Carlone din Scaria de lângă Como.

În pulpit Aegid Quirin Asam crează o capodperă reprezentând predica lui Ioan Botezătorul, Isus în templu şi Moise cu şarpele. Tavanul are cele 4 adevăruri stări ale existenţei umane în jurul mielului domnului şi cărţii cu 7 sigilii descrise în Apocalipsă. Tavanul e opera cea mai supremă a bisericii în puncul ei cel mai înalt. Dumnezeu Tatăl e prezent cu crucea şi o ramură de măslin, porumbelul şi Sfântul Duh urmărind evenimentele ce au loc. Naşterea Salvatorului e reprezentată printr-o magnifică panoramă în culori galben pe dom. Maria ţine pe Isus în braţe, la picior având monograma IHS cu o triplă coronă. Sf. Iosif păstorul, femei şi copii, îngeri cu instrumente muzicale vin să se roage Domnului, ţinând în mâini "Gloria in excelsius Deo". Sunt prezente mesaje scrise: "Gloria fie cu Dumnezeul Mare" şi "pace pe pământ pentru oameni în faţa noastră iar Isus coboară acompaniat de îngeri şi sfinţi, vis a vis Maria e descrisă ca regină înconjurată de cei patru evnghelişti. Apoi din toate colţurile apar Sfinţii Petru, Ştefan, Laurenţiu, Augustin şi Ambrozie, Grigore şi Mihail. Şi ca şi cum s-ar fi semnat, cei doi fraţi Asam apar şi ei în scenele pictate. Diagonalele întregii biserici se întâlnesc în faţa altarului acolo unde călugării celebrează zilnic Eucharistul. Altarul se află imediat după acest punct şi a fost proiectat de unul din fraţii Torricelli şi colorat de

sculptorul milanez Domenico Pozzi. El a fost transportat în 1751 prin pasul St. Gotthard şi executat dintr-o marmură neagră.

În mijlocul altarului se odihneşte într-o casetă de argint capul Sf. Meinrad. Pozzi realizează monumental o Cina cea de taină în momentul în care Isus anunţă că unul din tovarăşi îl va trăda.

Frescele din volte sunt episoade din Vechiul Testament: potopul, salvarea lui Noe cu arca, distrugerea Sodomei şi Gomora, Lot şi familia sa, toate consecinţe ale păcatului original. Dumnezeu decide acum salveze umanitatea. “Decizia divină“ e redată în prima fescă a bolţii principale cu Dumnezeu tatăl ce stă în centru în timp ce un înger afişează întrebarea:”cine o va face pentru noi? Fiul său îngenunchiază înaintea tatălui, în mâna stângă ţinând cartea cu cele 7 sigilii. Aici sunt! Trimite-mă ! se citeşte pe inscripţia purtată de un înger. Sacrificiul va fi cel de pe cruce. Îngerii mai poartă simboluri ale pasiunii, crucii, coroanei de spini, cuiele şi lancea.

Arhanghelul Gabriel pregăteşte un mesaj, în altă parte Abraham se pregăteşte să-şi sacrifice fiul, pe Isaac, dar Dumnezeu îl previne la timp. Isus salvează lumea prin sacrificiul sângelui său. El e reprezentat printr-un miel sacrificat. Alături, un înger strânge sângele mielului. Moartea vine!

Grandioasa poveste a Paştelui e reflectată printr-o înăltă piesă de artă în altar: urcarea Maicii Donului la ceruri.

Pe balustradele din faţă ale altrului sunt 4 figuri alegorice de femei, inocenţa cu porumbelul în mână, puterea, măreţia cu corona şi sceptrul, curajul cu armură, cască şi lancea aţintită către dragoni turnând belşug din conţinutul cornului peste pământ.

În centrul ei e un grup de îngeri ce ţin mână un pergament cu “mama vieţii”.

În faţa lor doi îngeri ţin cu mâinile galeria ca şi cum ar dori să urce pe balustradeă şi ei.

Scena realizată cu aceste figure dinamice a fost executată de sculptorul Johann Baptist Babel, şi are apostolii şi evanghelişti.

Giusepe Torricelli prezintă aici scene din viaţa lui Isus: predica de pe muntele măslinilor, interogarea de către Caiafa,

suferinţa sub tortura crucificării şi baterii cuielor, luarea de pe cruce de către credincioşi şi punerea în mormânt.

Fratele său, Gian Antonio Torricelli creează iluzii optice pe pereţi cu coloane, nişe şi uşi deshise care de fapt nu există şi un dom suspendat care parcă se deschide către ceruri.

Franz Anton Kraus realizează o crucificare în culori fantastice cu lumini şi umbre de care ar fi mândru chiar Caravaggio: Isus e pe cruce cu trupul contorsionat de durere, cele două Marii plâng la picioarele sale în timp ce Sf. Ioan e disperat iar un ofiţer roman călăreşte în spate către oraş!

Impresionanta orgă compusă din două părţi întinse pe laterale care sunt conectate între ele cu un mecanism de 15 m a fost realizată în 1754 şi comandată de părintele Nikolaus Imfeld de la Viktor Ferdinand Bossard din Baar.

Spaţiul din faţa bisericii are şi el influenţe italiene cu balustrade pe care sunt figuri alegorice create de Johnn Baptist Babel. E reprodus aici binefăctorul imperial Otto I şi Henry al II-lea privind către vizitatorii sosiţi în marea curte.

La intrare, pe frontipiciu bisericii se află stema pe care sunt prezente şi cele două păsări din legendă referitoare la moartea Sf. Meinrad.

Iar pe locul unde Sfântul şi-a aşezat capela prima dată e un izvor cu apă bună de băut, miraculoasă, care se spune că dacă bei din el trăieşti mult. Pe acest loc călugării au ridicat mai târziu o fântână, dedicată Fecioarei Maria, care are acum 15 spoturi. În 1893 a fost renovată şi în centru se falã statuia Fecioarei în galben, încoronată.

Locul e renumit pentru pelerinaj pentru că e aproape de drumul spre Roma şi Santiago de Compostella din Spania.

Am întâlnit aici şi măicuţe venite din Italia.

Azi călugării urmează strict regulile benedictine care vin din vremea Sfântului Benedict care a lucrat la anul 500 în Subiaco şi mai târziu în Monte Casino unde a scris regulile prin care benedictinii nu numai se roagă lui Dumnezeu în linişte, dar trăiesc

în comunitate conduşi de un stareţ şi muncesc din greu pentru existenţă. “Ora et laboro”e leitmotivul lor şi azi.

După ce am străbătut pasul St. Gotthard în drum spre Biasca, vizităm Bellinzona cu cele 3 castele. Cel mai mare tunel de 17 km de la St. Gotthard aflat la înălţimea de 2108 m, a fost inaugurat în 1882.

De aici ne îndreptăm spre Lugano, Locarno de pe lacul Maggore, Mendrisio, Chiasso, Campione d’Italia, o enclavă italiană în Elveţia, Ascona. La Lugano trebuie neapărat vizitat Swiss Miniature, un parc unde vezi toată Elveţia reprezentată prin construcţii în miniatură, o realizare excelentă. Ne aflăm în cantonul Ticino, italian, alipit la Confederaţia Helvetică în 1803. În centru la Locarno, în piaţă, se află locul desfăşurării Festivalului de film. Ascona trebuie vizitată pentru străzile sale medievale şi esplanada plină cu taverne din faţa lacului. Există aici un castel vechi transformat acum în hotel restaurant de 5 stele cu piscineă încălzită unde te poţi simţi minunat.

Suntem foarte aproape de Italia, drumul continuând spre Milano, Bergamo, Verona, Veneţia.

Cel mai important centru comercial, financiar şi cultural, Zurich este situat pe ambele maluri ale râului Limmat, acolo unde el renaşte din lacul Zurich în locul numit Quai. Pe Limmatquai, lângă pod, la cafeneaua bar Odeon, Lenin citea ziarele, iar lângă Rathaus exista pe vremuri o bibliotecă unde a scris lucrări: Imperialismul.... ultimul stadiu al capitalismului....

Obiectele descoperite în epoca de piatră şi expuse acum în muzeul naţional de aici atestă case mici plasate pe piloni în jurul lacului de peste 4500 de ani. În secolul I î.e.n. romanii construiesc aici o vamă trasformată apoi în fortăreaţă. Sfinţii protectori Felix şi Ragula, doi fraţi creştini, au fost decapitaţi de guvernatorul roman pe o insulă mică, legenda spune că ei şi-au luat capetele, au trecut apa şi au mers pe deal unde s-au prăvălit pe locul unde se află azi catedrala Grossmunster.

După secolul V vin triburile germanice care-i gonesc pe romani. Mai târziu carolingienii construiesc un palat pe râu iar

Ludovic Germanul, nepot al lui Carol cel Mare ridică o mănăstire pe locul catedralei Fraumunster unde fiica sa va fi prima stareţă.

În 1336 Rudolf Brun fondează breslele care au rezistat până la revoluţia franceză. Şi azi locuitorii se îmbracă în costume medievale în marşul lor anual.

Reforma lui Zwingli trasformă mentalitatea locuitorilor prin devotamentul pentru cumpătare şi muncă. Însă cel care pune bazele sistemului bancar denit al patrulea în lume după New York, Londra şi Tokio este Alfred Escher a cărui statuie e situată în faţa gării.

Interesant că acum depozitele subterane din oraş sunt goale, ele fiind mutate într-un loc mai sigur, lângă aeroport.

Zurich nu e numai oraşul afacerilor, de aici a pornit în 1916 mişcartea dadaistă a lui Tristan Tzara, Jean Arp şi Hugo Ball. James Joyce a trăit şi scris aici. Mormântul lui se află în cimitiriul Fluntern.

Pornind de la gară, ocolim statuia vrăjitorului finanţist Escher şi mergem pe malul stâng al râului, în oraşul vechi, pe strada cea mai costisitoare din lume, Bahnhofstrasse, plină de magazine cu preţuri extravagante dar şi centre de afaceri şi comerţ. Ajungem în Parade Platz acolo unde are loc anual parada breslelor. Trecem pe lângă bisericile Fraumunster, Sf. Petru, Grossmunster, Podul Quai, Hotel Bar du Lac, Primăria.

Pe Spiegelgasse la numărul 14 a locuit Lenin înainte de Revoluţia din Rusia.

Nordul Elveţiei îţi oferă cea mai frumoasă privelişte a Rinului lângă Schaffhausen, la cascada de la Neuhausen am Rheifall, cea mai mare din Europa. Rinul curge prin Schaffhausen, intră în lacul Boden, iese şi se varsă în marea Nordului, având traseul cel mai lung din Elveţia, de 375 km, fiind urmat de Aare cu 295 km, Ronul 264 km, Tessinn şi Ticino, majoritatea izvorând din masivul Gotthard. Lor li se adaugă lacurile: Thun, Brienz, Leman, Neuchatel, Murten, Biel, Zurich, Lucerna, Maggiore, ...O vizită în Turgau la lacul Constanţa te introduce în atmosfera napoleniană de la castelul din Arenenberg - acolo unde a fost exilat Napoleon al III-

lea, a copilărit, studiat şi a scris cărţi despre arta militară. Azi casa este muzeu.

În sud se ajunge la Chur, apoi prin Fluellepass, 2283m, la Davos şi St. Moritz apoi prin Julierpass 2284m ne întoarcem la Chur trecând prin tunelul şi trecătoarea St. Bernardino, 2065 m, ocolitoare cand tunelul de la St. Gotthard e închis!

La St. Gallen ne oprim să vizităm biblioteca abaţială, aflată într-o încăpere superbă cu tavanul pictat, una din cele mai importante după Vatican şi Sfânta Ecatenina din Sinai.

Dea ici se ajunge uşor la Vadus în Liechtenstein.

Şi pentru că ţara e mică dar situată în centrul Europei e păcat să nu vizitezi ţările din jur: Germania cu izvorul Dunării, Capela familiei Sturdza de la Baden Baden, castelul Sigmaringen al familiei Hohenzollern, Franţa cu Chamonix, Grace, Castelanne, Nisa, Cannes şi mai ales castelele de pe Loara de la Chambord, Blois, Chaumont, Amboise sau Chenonceaux, oprindu-te puţin şi pe la Sully-sur-Loire unde la câţiva kilometri se află castelul Huardier al româncei Angela Crăciun, Italia cu Torino, Milano, Verona şi Veneţia, Austria cu Salzburg, Linz, Graz, Viena şi micul Principat de Liechtenstein.

Vitasem Liechtenstein în primul cencediu în ţară şi nu ne-a luat mai mult de o oră.

Liechtentein are cel mai mic teritoriu după Monaco, dar cel mai ridicat nivel de trai din lume şi asta într-o ţară cu numai 30000 de locuitori, fără resurse petroliere şi materii prime.

Statul se întinde între Elveţia şi Austria într-o vale pierdută într-o scorbură a Alpilor cu o şosea ce o străbate pe nu mai mult de 15 Km, bordată de case îngrijite, iar centrul este cât un teren de fotbal! Curios e că au şi un stadion de fotbal!

Surprinzător este că el intră în istorie abia în secolul al XII-lea – aşa cum o atestă un document al proprietartului castelului de atunci, Hugo de Liechtenstein – unul din seniorii familiei proprietară a castelului cu acelaşi nume de lângă Modling, situat la sud de Viena.

Timp de secole ei ocupă funcţii imperiale dat fiind averea lor cât şi devotamentul şi fidelitatea pentru habsburgi. Foarte bogaţi, mari palatini încă din 1607, sunt ridicaţi la rang de prinţi în 1608 şi dobândesc numeroase seniorii, însă ambiţia lor este să devină prinţi ai imperiului. Pentru aceasta trebuie să dobândească o seniorie direct de la împărat şi în 1662 prinţul Hans-Adam le Riche(bogatul) cumpără pe aceea de la Schellemberg în schimbul a 115000 de florini, apoi pe aceea alăturată de la Vaduz pentru suma de 229000 de florini. Astfel că la 23 ianuiarie 1719, împăratul romano-german Carol al VI-lea ridică la rangul de principat cele două seniorii unite sub domnia lui Anton-Florian de Liechtenstein(1656-1721). Statul va fi botezat după numele proprietarului: Liechtenstein!

Dintre cele 343 de state ale Sfântuilui imperiu, Liechtenstein este singurul care-i va supravieţui.

De atunci pe tron s-au succedat 12 prinţi dintre care primii 7 nici măcar nu au pus piciorul pe pământul principatului. Ei au avut reşedinţa la Viena în palatul Liechtenstein sau pe domeniile din Boemia şi Moravia.

Singurul care simbolizează cel mai bine trecutul a fost prinţul Josef Wenzel(1696-1772), apropiat al împărătesei Maria Tereza, ambasador la curtea Franţei. Intrarea lui la Versailles va fi într-o caleaşcă din aur, mult mai strălucitoare decât a regelui Soare!

După dispariţia Sfântului imperiu în 1806, Liechtenstein devine principat autonom în cadrul Confederaţei Rinului, iar în 1815 Congresul de la Viena confirmă existenţa lui în cadrul noii confederaţii germane.

În 1871 devine independent. Are o suprafaţă de 159 Km pătraţi şi 30000 de locuitori.

Ceea ce e de reţinut e faptul că prinţii au fost adevăraţi mecena ai artrelor şi literelor, binefăcători ai bisericii şi promotori ai progresului social. Ei creează Casa de Economii şi Împrumut, precursoarea citadelei financiare de azi.

Înainte de primul război mondial pământurile familiei situate în Boemia şi Moravia, Polonia şi Ungaria reprezentau 1850 Km pătraţi, dar după 1948 – după confiscarea lor de către guvernele

comuniste ajung la 240 de Km pătraţi. Privilegiile fiscale acordate între 1923-1928 fac din Vaduz – un paradis fiscal.

În timpul primnului război mondial, Jean le Bon acordă statului un împrumut fără dobândă de 550000 de franci, ce depăşea bugetul statului, pentru a ieşi din foamete.

Mari colecţionari de artă, prinţii reuşesc să recupereze colecţiile furate de nemţi şi să le ascundă pe malul lacului Constance. Prima colecţie privată din lume e începută de Georg al III-lea în secolul XV şi numără 1600 de tablouri ale marilor maştri: 27 sunt semnate de Rubens, 20 de Van Dyck, Rembrandt, Breughel, Franz Hals, Jordans, Tenniers, Memling, Ruysdael, Raphael, Botticelli, Perugino, Ribera... experţii evaluând-o la 3-4 miliarde de euro!

De menţionat că numărul companiilor de aici este de 4 ori mai mare decât cel al populaţiei: 135000!

Prinţul Hans-Adam al II-lea este al şaselea monarh bogat şi e prinţul superlativelor: cel mai bogat, cel mai absolut, cel mai discret..., este căsătorit din 1967 cu Marie-Aglae Kinsky, diplomată în artele grafice la Munchen. Au 3 fii, Alois care urmează la domnie, Maximilian şi Constantin şi o fiică, Tatiana.

Prinţul moştenitor Alois, pe care am avut onoarea să-l cunosc în 2010 cu prilejul zilei naţionale pe 15 august, de Sfânta Maria, la Vaduz, s-a născut la 11 iunie 1968 la Zurich şi a făcut studiile la Vaduz, în Marea Britanie şi în Austria. Este căsătorit cu prinţesa regală Sophie de Bavaria. Castelul unde se sărbătoreşte ziua naţională este în proprietatea familiei din 1140.

Veneam tocmai după vizitarea castelelor de pe Valea Loarei aflate între Blois şi Tours cu Chambord, Blois, Chaumont, Amboise, Chenonceaux, Sully-sur-Loire, Huardiere al cărei proprietar era românca Angela Crăciun – aşa că vechiul castel de aici nu ne-a mai impresionat ca prima dată, însă merită subliniată neintervenţia în modernizarea lui pe dinafară. Mesa de dinainte s-a ţinut pe o pajişte a domeniului din faţa castelului şi pe lângă locuitori au participat şi corpul diplomatic acreditat la Berna. Deşi era o zi cu o ploaie torenţială erau prezenţi foarte mulţi localnici

care apoi s-au bucurat de o masă modestă în grădinba castelului, acolo unde printre participanţi a fost şi prinţul moştenitor împreună cu părinţii. Binenţeles că totul e organizat după cronometru şi la 12,30 fix am plecat tot corpul diplomatic spre un restaurant First Class, împreună cu ministrul de externe, o tânără doamnă blondă care ne-a întâmpinat cu un speech plin de extraordinare aprecieri în ideea de colaborare şi sprijinire în viitor. O bună vorbitoare şi o excelentă diplomată care face pentru ţara sa mai mult decât reclamele plătite pentru un brand de ţară.

S-au servit o mulţime de aperitive, somon, sushi, miel, friptură de vacă şi porc udate cu vinuri selectate alb şi roşu, apoi prăjituri şi fructe prospete de pădure. Ambianţa a fost una plăcută mai ales că am stat vis a vis de ambasadorul Liechtenstein-ului la Berna şi o domnişoară din ministerul de externe.

Oricum a fost cel de-al 46-lea stat vizitat iar Vaduz a 38-a capitală.

De aici treci în Austria prin Feldkirch pe un drum cu tuneluri şi zona Tirol încântătoare....

Salzburg - primul oraş ieşit în cale - trebuie vizitat pentru a aduce un omagiu marelui Mozart a cărui casă se află pe una din străzile principale...

Salzburg sau Iuvavum cum se numea în perioada clasică - a fost fondat cu câteva decade după naşterea lui Isus. În 693 agilolfingianul duce Theodo de Bavaria îl însărcinează pe călugărul Rupert Hrodbertus din Worms să reformeze creştinismul din Bavaria şi să trimită misionari în ţinuturile apropiate. Dar Rupert câştigă de la duce o donaţie generoasă constând într-un domeniu la Salzach pentru ridicarea unei biserici. Pe vremea aceea Iuvavum era un drum principal pentru comerţ şi locul de extracţie al sării de lângă Reichenhall. Pentru prima dată, în 755 e menţionat ca Salzburg. După dezvolvoltarea centrului ecleziastic de aici Rupert se întoarce la Worms în 714. În anul 739 se stabileşte centrul la Salzburg de către Sf. Boniface, iar în 745 în fruntea diocezei e pus Vergilius, un călugăr irlandez care fusese preot la Sf. Petru. El este cel care ridică prima dată catedrala Sf. Virgiliu după acea a Sf.

Rupert, una din cele mai mari din imperiul franc al secolului VIII. În 798 papa Leon al III-lea ridică dioceza la rang de arhidioceză. Distrusă de incendii, catedrala a fost reconstruită de câteva ori în 991-1023, 1106-1147 în timpul lui Konrad I şi 1177-1183 în timpul lui Konrad III. Dar va fi modificată de câteva ori în evul mediu. În decembrie 1598 un incendiu îi provoacă mari pagube astfel încât în 1602 va fi complet demolată şi proiectarea noii catedrale îi e încredinţată arhitectului veneţian Vincenzo Scamozzi, însă în 1614 planurile sunt abandonate şi i se încredinţează acum continuarea lombardianului Santino Solari. La 28 septembrie 1628 încă neterminată a fost dedicată Sf. Rupert şi Virgil. Arhitectul Giovanni Antonio Daroi termină lucrările prin completarea faţadei, turnului şi grădinii. Ea va fi restaurată în 1859 şi în 1944 suferă în urma bombardamentelor, iar reconstrucţia durează până în 1958. La aniversarea a 1200 de ani a diocezei în 1998 era complet restaurată, iar în 2005 e completată cu un altar nou proiectat de arhitectul Peter Schuh. Impozanta arhitectură a catedralei reflectă importanţa spirituală şi politică care vine din timpurile carolingiene şi împreună cu grădinile formează un ansamblu unic înscris în patrimoniul UNESCO în 1996. Părţile ornamentale ale faţadei sunt din marmură albă. Faţada are două turnuri frumos decorate care sunt peste cele două etaje ale catedralei. În mijlocul pieţei din faţa catedralei se află o coloană dedicată Fecioarei Maria realizată de sculptorii Wolfgang şi Johann Baptist Hagenauer. La intrare te întâmpină patru statui ale sfinţilor Rupert, Petru, Paul şi Virgil puse pe piedestale, flancând cele două intrări în catedrală. Deasupra lor sunt patru statui reprezentând pe cei patru evanghelişti. Grupul de personaje aflat deasupra, Moise la stânga şi Elias la dreapta cu Isus între ele reprezentat ca salvatorul lumii face aluzie la Schimbarea la faţă a lui Isus de pe muntele Tabor. Scena de pe faţadă te introduce parcă în interiorul catedralei unde se află învierea lui Isus.

Se intră în catedrală prin trei mari porţi din bronz încadrate de cei patru sfinţi. Spaţiul interior e de forma unei mari săli cu arcade ce permit accesul în cele patru capele laterale. Stucatura

laborioasă aparţine lui Giuseppe Bassarino iar frescele lui Fra Arsenio Mascani şi fiilor lui Ignazio Solari.

Tablourile reprezintă scene din viaţa lui Isus iar frescele scene de Paşte, scene din Vechiul Testament, scene din viaţa Fecioarei Maria, a Sf. Francisc din Assisi. Înaintând spre altarul baroc suntem în faţa Învierii lui Mascani care e flancată deasupra de Sf. Rupert şi Virgil.

I-au trebuit sute de ani ca aspectul de azi al catedralei să fie atât de majestos!

După Liechtenstein a urmat Luxemburg, tot o monarhie, condusă de Marele duce, a 48-a ţară vizitată şi a 39 capitală! Istoria oraşului începe odată cu achiziţionarea castelului de către contele Siegfried, conte de Ardennes, în anul 963, în jurul căruia se dezvoltă viitorul ducat de mai târziu, Luxemburg, o monarhie constituţională din 1354, cu un cabinet condus de prim ministru. Cel mai mic stat(2586 Km pătraţi) a avut în componenţă şi o regiune care aparţine azi Belgiei. Tot cu acelasi nume. Merită vizitat pentru atmosfera prietenoasă, medievală a catedralei, palatului regal şi ministerelor, râurile Mosele, Sauer, restaurantul românesc Sibiu aflat la intrarea în capitală.

Mai întâi a fost Paştele sărbătorit la Bus aparţinând de Saarlouis, un oraş german la graniţa cu Franţa. Regiunea Saar e străbătută de râul Saar şi are capitala la Saarbruken, al 157-lea oraş vizitat. Teatrul din centru a fost construit şi oferit locuitorilor de Hitler.

Saarlouis este cunoscut pentru că aici s-a născut mareşalul din timpul lui Napoleon, Ney. De aici am vizitat statul vecin.

Marele ducat de Luxemburg face parte din grupul de ţări Benelux alături de Belgia şi Ţările de Jos, Olanda.

Istoria începe cu construcţia castelului Luxemburg în 963 în jurul căruia s-a dezvoltat oraşul devenit capitală a statului mic, comitat la început apoi ridicat la rang de Ducat în 1354. A fost ocupat în timp de burboni, habsburgi, hohenhollerni şi francezi. Revoluţia belgiană din 1830-1839 înjumătăţeşte teritoriul, partea vestică a ţării, majoritară francofonă e transferată Belgiei,

independenţa Luxemburg-ului e confirmată în 1839 dar e ratificată în 1867 iar în 1839 se alătură Confederaţiei germane. În primul război mondial a fost invadat de Germania nazistă şi anexat în 1942.

Are un sistem parlamentar, o monarhie constituţională condusă de Marele Duce sau Ducesă şi de un cabinet care are un prim ministru.

Puterea legislativă aparţine Camerei Deputaţilor iar Consiliul de stat cu 21 de membri are rol consultativ în elaborarea legilor.

Luxemburg este una din cele mai mici ţări din Europa, 2586 Km pătraţi, în vest se învecinează cu provincia Luxemburg din Belgia cu o suprafaţă dublă de 4443 Km pătraţi, în nord are munţii Ardeni nu mai înalţi de 560 m, în timp ce graniţa estică e formată de râurile Mosela, Sauer şi Our.

Este patrimoniu UNESCO prin centrul vechi, cu fortificaţii, statuia din parc, catedrala, palatul princiar.

În drum spre Luxemburg se află localitatea Shenghen, de unde vine denumirea de spaţiu Shenghen.

La ieşire spre Saarbruken, pe dreapta, este restaurantul românesc SIBIU, foarte apreciat de luxemburghezi cu bucate româneşti.

Saarbruken e capitala landului german Saarland care are în centru podul din piatră peste Saar din 1546, o biserică gotică Sf. Arnual, un castel şi piaţa Sf. Johanner. A fost sub dominaţie prusacă apoi franceză, de unde şi o influenţă rămasă şi azi. E numit şi oraşul podurilor, bruck însemnând pod.

Mai la nord, 25 Km se află localitatea Saar Louis, mai mică, cu o piaţă frumoasă iar în centrul vechi pe o stradă plină cu mici restaurante cu terase se află casa unde a stat mareşalul lui Napoleon, Ney.

În apropiere se află satul Bus, care arată a orăşel.

Ca român trebuie neapărat să ajungi la Sigmaringen nu numai pentru că de el se leagă istoria unei vechi dinastii, Hohenzollern, dar te vei simţi mândru de Carol I, descendentul de al cărui nume se leagă Casa Regală a României.

Vizitând castelul Sigmaringen înveţi nu numai istoria unei vechi familii – Hohenzollern - dar vei fi în contact şi vei retrăi trecutul istoric şi autentic al zonei ce găzduieşte una din cele mai mari reşedinţe private din Germania admirând cei aproape 1000 de ani de artă şi arhitectură regală.

Pentru prima dată castelul a fost menţionat în 1077 ca fortăreaţă medievală aşezată pe o înălţime în mijlocul frumoasei văi a Dunării, la jumătatea drumului dintre Stuttgard şi Zurich, pentru ca apoi, în timp, să devină impresionantul castel ce se integrează perfect în atmosfera oraşului.

La izvorul Dunării se ajunge trecând Pădurea Neagră şi ajungând în oraşul Donaushelle unde izvorul se află jos, la baza unei biserici, într-o curte din laterală. Izvorul este monumental, o construcţie veche de formă circulară de îţi dă impresia unei fântâni. Pe peretele din latera dreaptă sunt plăcuţe din bronz cu istoricul cursului Dunării, una aplicată şi de România.

Baden Baden, din Germania, staţiunea preferată a nobililor şi monarhilor, are o istorie veche care merge în urmă încă din timpul romanilor, azi băile din centru purtând numele Caracalla. Chiar primul hotel de lux din Europa a fost construit pe malurile râului Oos. Azi sunt hoteluri pentru toate gusturile, de la cele standard, confortabile, până la cele luxuoase unde oportunităţile pentru relaxare şi petrecere a timpului sunt nelimitate. Se spune că peste 600000 sunt cei fascinaţi de Le jeux sont fait! Rien va plus! din cazinouri.

Niciun alt oraş nu e atât de norocos de la mama natură ca Baden Baden unde izvoarele de apă caldă te îmbie tot timpul mai bine decât oriunde în Germania iar Riesling-ul extras din viile binecuvântate de soarele ce scaldă plaiurile dintre Rhin şi Pădurea Neagră au un gust preţios marcat de continuitatea premiilor obţinute.

Trinkhalle, construit între 1839-42 cu coloane corintiene şi pereţi cu picturi serveşte azi drept centru de informaţii, cafenea şi uneori, duminica, târguri de antichităţi. Kurhaus adăposteşte unul

din cele mai frumoase cazinouri. Teatrul neobaroc este construit între 1860-62 după stilul Operei din Paris. Muzeul oraşului prezintă o istorie de peste 2000 de ani, muzeul Frieder Burda este construit de celebrul arhitect newyorkez Richard Meyer iar Faberge este un muzeul special dedicat vieţii şi artei lui Carl Faberge. Băile termale, cultură şi tradiţie aici la Baden Baden, izvorăsc din 12 izvoare şi ating până la 68 de grade, oferind o atmosferă de relaxare completă într-o ambianţă ce reface vechile temple ca acelea din timpul descoperitorului Caracalla ce acoperă aproape 3000 metri pătraţi cu saună şi o parte din piscină în aer liber, iar la Friedrichsbad combinaţia de băi termale romane şi irlandeze este înconjurată de istorie prin ruinele băilor de 2000 de ani care se pot vizita şi azi. Găseşti aici adevăratul drum către tine însuţi!

Festspielhaus, deschisă în 1998, este a doua mare sală de concerte din Europa. Aflată la capătul opus, Lichtentaler Allee, cunoscută de peste 350 de ani, este cartea de vizită a oraşului, o veritabilă sursă de inspiraţie poetică, o operă de artă alcătuită din arbori şi flori în mijlocul cărora se ridică monumente din Belle Epoque. Vizitând aceste splendide locuri, însoţit de o caleaşcă de epocă, te vei simţi ca în timpuri imperiale când aici îşi petreceau verile kaizerii şi regii din întreaga Europă.

Singurul palat privat nedeschis publicului este Neues Schloss.

La capela Sturdza din Baden Baden, singura ortodoxă din occident, se ajunge chiar din strada Strurdza, urmând drumul până în vârful unei coline împădurite dintr-un domeniu destul de impresionant unde te întâmpină o intrare ca un templu cu un capiteliu sprijinit de patru coloane De altfel, domnitorul Mihail Sturdza a avut şi un palat în oraş de care se leagă multe legende privitoare la pretinsa avere ascunsă, din care cauză a şi fost până la urmă devastat de amatorii de comori.

Mihail Sturdza, domnitor al Moldovei între anii 1834-1849, s-a născut la Iaşi în 1794 ca fiu al marelui logofăt Grigore Sturdza şi al Mariei Calimah, fiică de domn. A fost influenţat de junimistul sas Flehtenmacher şi, deşi a fost ales ca domn sub protecţia turcilor,

a intrat cu totul sub influenţa politicii ruseşti. Totuşi, pe timpul lui s-au construit 250 Km de drumuri şi 400 de poduri din piatră. Prima soţie a fost Elisabeta, fiica lui Vasile Rosetti cu care a avut 3 copii: Dimitrie, Grigore şi Maria. După ocupaţia ruso-turcă a Principatelor şi Convenţia de la Balta Liman din 1849 în locul lui a fost pus ca domnitor Grigore Alexandru Ghica. Apoi se retrage la Paris unde moare la 90 de ani şi este înmormântat în capela familiei din staţiunea Baden Baden din Germania, ridicată între anii 1863-1866 după planurile arhitectului Leo von Klenze, o biserică de fapt, construită în stil neoclasic.

Ctitor al capelei, domnitorul Sturdza o ridică după moartea neaşteptată a fiului său, Mihail, la Paris la numai 17 ani, folosind cei mai renumiţi artişti ai vremii, Leon von Klenze(autor al Ermitajului) şi G. Dollmann care îmbină inspirat elemente renascentine cu cele neoclasice, dar şi germane. Pictura de pe pereţi este opera lui Wilhelm Hauschild din Munchen. Dar marea realizare o constituie cupola de 24 m, o replică în miniatură după aceea a catedralei San Pietro, cu o acustică deosebită, cu picturi în foi de cupru realizate de Andre Muller. Tehnica pe plăci de cupru e folosită şi la realizarea catapetesmei şi portretelor de la intrare ale principelui Mihail, a sorei sale Maria, a prinţesei Smaragda Vogoride şi domitorului Sturdza de către pictorul francez J. Perignon. În criptă se află toate aceste morminte iar în dreapta şi stânga cupolei se află două monumente, al tânărului Mihai la masa de studio, realizat în marmură de Carrara de sculptorul italian Rinaldo Rinaldi, iar opus lui, monumetul celor doi părinţi îndureraţi sculptat de francezul Thomas Gabriel. Până în anul 1882 capela s-a aflat sub jurisdicţia Patriarhiei ecumenice din Constantinopol, apoi a Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei iar din 1923 este în administraţia oraşului Baden Baden care o restaurează şi din 1997 a fost inclusă pe lista monumentelor istorice din Germania.

Azi ea se înalţă majestos în mijlocul unui parc cu arbori de sequoia şi magnolia alături de un stejar adus din Moldova, fiind inclusă în toate ghidurile turistice.

De-alungul vieţii am vizitat peste 68 de situri aparţinând patrimoniului UNESCO din 4 continente, dar Elveţia se detaşează prin civilizaţie, tradiţie, un verde de nesdescris cu ape şi lacuri cristaline.

Ce mai, Elveţia e ca o întoarcere în copilărie când încă mai exista Oltul cu valurile lui năvalnice ce izbeau zgomotos zidul vechi al mănăstirii Cozia sau cu satele încă nedistruse ducând în spate tradiţia miilor de ani a caselor asemeni celor din Elveţia, transmise din generaţie în generaţie, cu pajişti pe care încă mai păşteau vacile albe şi negre de la noi.

E bine că mai există încă micile petice de carton, am numit aici vechile vederi, aduceri aminte de vilele de altădată construite în staţiunile României după modelul helvetic de acum 200 de ani! Dar şi rare pavilioane ca acelea din Călimăneşti, Govora sau Olăneşti construite acum 150 de ani după acelaşi model. Aici în Elveţia m-am simţit tot timpul ca acasă chiar dacă uneori visul depăşea realitatea.

Mai mult, viitoarea carte România - o Elveţie a estului, *după un proiect IT conceput la Berna, încearcă să aducă în faţa tinerilor o imagine a ceea ce ar fi trebuit să fie ţara noastră, aşa cum era în perioada interbelică şi chiar a copilăriei, o ţară europeană!*

Mi-aşi dori ca această carte, *Elveţia – fortăreaţă de necucerit*, apărută în 2011 odată cu sărbătorirea centenarului relaţiilor diplomatice dintre România şi Elveţia, *a treia dedicată unui astfel de jubileu*, de ce nu, să depăşească succesul cărţilor scrise la Cairo *“Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor”, apărută în 2006 cu prilejul centenarului relaţiilor diplomatice dintre România şi Egipt, “Indiei” şi “Impresii de călătorie”, alese în anul 2008 drept repere editoriale cu prilejul sărbătoririi a 60 de ani de relaţii diplomatice dintre România şi India* când am avut marea onoare să prezint proiectul IT dedicat Indiei *la Sala Gafencu* în faţa diplomaţilor români din *MAE* şi a Excelenţei Sale, Domnul Ambasador al Indiei la Bucureşti, Debashish Chakravarti.

Efortul depus în strângerea bazei de date timp de peste 4 ani în India, alţi 4 ani la Cairo unde au apărut cărţile şi încă 4 ani la

Berna unde am finalizat proiectele IT a fost încununat de satisfacţia pe care am avut-o prin exprimarea mulţumirilor atât din partea participanţilor dar mai ales din partea Domnului Ambasador Chakravarti care mi-a mulţumit şi în numele poporului indian pentru afecţiunea mea specială.

Că India a rămas şi va rămâne pentru mine întâia iubire o demonstrează mirajul, misterul, fascinaţia şi incredibilul pe care o lume întreagă îl întâlneşte acolo şi azi. Pentru că civilizaţia indiană este ca şi piramida lui Kufu din Cairo - singura de mii de ani existentă încă şi azi!

Am vizitat special Davos şi St. Moritz mergând pe urmele domnului Petcu din Buşteni, participant aici la jocurile olimpice din 1948 când delegaţia României a fost vizitată şi de Maiestatea Sa, Regele Mihai I de România. Chiar are o fotografie împreună cu Regele pe celebra pârtie Cordelia.

Întâlnirea cu Majestatea Sa, Regele Mihai I de România aici la Aubonne, lângă Lausanne în 2009, după ce acum 20 de ani nu am reuşit dat fiincă era bolnav, a fost cred momentul de vârf al vieţii, amintirea cea mai frumoasă. Primul monarh întâlnit în viaţă pe pământul unde pe nedrept a fost exilat! Au urmat familia princiară de Liectenstein şi prinţul moştenitor Alois în fiecare an la 15 august de ziua naţională şi excepţionala excursie pe Valea Loarei la castelele vechilor monarhi. Dar întâlnirea cu Regele României a fost un regal!

Aceasta a fost Elveţia, la fel ca şi Austria, aceleaşi ca în "Sunetul muzicii", neschimbate parcă de pe vremea familiei von Trapp!

O perioadă activă unde am reuşit să finalizez proiectele IT despre civilizaţia faraonică: muzeul de egiptologie din Cairo, comoara lui Tutankhamon, istoria obeliscurilor egiptene rămase încă în viaţă, celebrele portrete de la Fayoum, Vizitând Berna, Bucureştiul de altădată cu primele fotografii realizate de celebrul fotograf Angerer la 1856, România – o Elveţie a estului şi o a treia ediţie a Călimăneştiului interbelic.

Am scris acestă carte în amintirea lui Mihai Ghica, un prinţ român care mi-a fost ghid la Geneva în 1990, la prima mea ieşire în occident, prin bunăvoinţa şi amabilitatea Consulului General Onorific al României la Zurich, Alteţa Sa, Prinţul Dimitri Sturdza. Alese mulţumiri.

Dan ZAMFIRACHE
Diplomat matematician-informatician
Berna 2009

Berna

Zurich

Lucerna

Thun

Basel

Geneva

Basel

Bern

Lausanne

Die Hofbrücke, Luzern

Lugano

Zürich

Gruss aus
ZÜRICH.
Landesmuseum

ZÜRICH UM 1841

ZÜRICH UM 1835

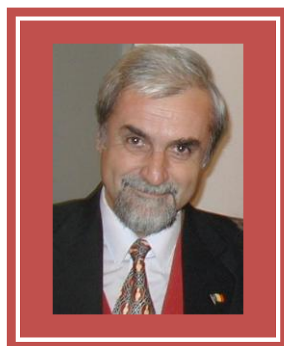

De acelaşi autor :

Călimăneşti'2000 – *monografie ilustrată* (*
Călimăneşti 1997.

Indiei – *Agra – Minunea numită Taj Mahal, Khajuraho - mit, legendă, întâmplare sau creativitate?, Goa – pământ neînlănţuit, Plimbare la New Delhi*
Cairo 2004.

Impresii de călătorie – *Misterioasa Indie, Roma cu adevărat, Singa pura, Kuwait, Malacca, Siria, New York, New York, New York !, Efes, Egipt - ţara miracolelor*
Cairo 2005.

Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor – *Ediţia I-a*
Cairo 2006.

Călimăneşti'2038 – *monografie ilustrată - ediţia a II-a,III-a, a IV-a*
Călimăneşti 2008-2015.

Vizitând Berna – *ghid turistic – ediţia aI-a* (**
Berna 2009.

Vizitând Berna – *ghid turistic – ediţia aII-a* (**
Berna 2011.

Istoria obeliscurilor egiptene, portretele de la Fayoum, fântâni medievale din Berna (** – **Berna 2011.**

(carte apărută în septembrie 1997 la Călimăneşti după numai două luni de la* ***primul proiect IT din România*** *– 4* ***iulie 1997*** *– de lansare a unei cărţi cu un limbaj diferit de cel al lansărilor obişnuite de până acum, folosind tehnica cea mai avansată a computerelor şi premiată la primul For Internaţional de Cartofilie din România - Bucureşti, palatul Şuţu, în mai 1998, cu medalie de* ***bronz*** *şi diplomă de onoare la Expoziţia Internaţională de Filatelie EFIRO'98, în septembrie 1998 la Palatul Parlamentului.*

*(** cărţi dedicate sărbătoririi în 2011 a centenarului relaţiilor diplomatice dintre România şi Elveţia, însoţite de prezentări IT pe DVD şi un audio CD pentru ghid.*

România – o Elveţie a estului, ediţia I-a – **Ankara 2015.**

Mirajul civilizaţiilor şi fascinaţia muzeelor, ediţia a II-a – **Ankara 2015.**

Indianca – roman, – editată la **Ankara 2015.**

Egipteanca – roman, – editată la **Ankara 2015.**

Poezii – editată la **Ankara 2015.**

Buşteniul de altădată, – în tipar 2016 editată la **Ankara 2015.**

Bucureştiul de altădată, – în tipar 2016. editată la **Ankara 2015.**

YouTube : **www.youtube.com/user/pharesdan**
Web sites : **www. scribd.com/dan_zamfirache**
www.geocities.ws/dan.zamfirache

Site personal realizat ca o continuare a celui din 1997 în colaborare cu firma CINOR – Bucureşti, România şi apoi continuat la Singapore în 1999, completat în India, la New Delhi, până în 2002, apoi în Egipt la Cairo până în 2007 şi în Elveţia la Berna după 2008 cu subiecte privind studii de cartofilie, impresii de călătorie din peste 50 de ţări din 4 continente şi un capitol special dezvoltând întâia dată în România, încă din 1999, ideea cărţilor electronice, modelată după o concepţie indiană.

